Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

До захисту допущено кафедрою міжнародних економічних відносин та логістики протокол №____ від _____
завідувач кафедри _____ Анна ЗАЙЦЕВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

«ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ФІНТЕХ-СЕКТОРУ В КРАЇНАХ СВІТУ»

Спеціальність (спеціалізація) 292 Міжнародні економічні відносини
Освітня програма Міжнародні економічні відносини

Здобувач Валерій РИЛЬСЬКИЙ

Науковий керівник Ігор МАТЮШЕНКО

Харків – 2026

Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини

Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

_____Анна Зайцева

«____» _____ 2025 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Рильському Валерію Анатолійовичу

1. Тема роботи «Інноваційно-інвестиційний розвиток фінтех-сектору в країнах світу»

керівник роботи д.е.н., проф. Матюшенко І.Ю.

затверджені наказом по університету від «14» 11.2026 р. № 4001-5/4125

2. Строк подання студентом роботи 20.05.2026

3. Для досягнення мети в роботі були поставлені такі завдання: вивчити сутність, структуру та особливості функціонування фінтех-сектора у сучасній глобальній економіці; дослідити теоретичні підходи та моделі інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-галузі; проаналізувати світові тенденції розвитку фінтех-ринку та оцінити його інвестиційну привабливість; здійснити порівняльну оцінку інноваційної динаміки фінтех-секторів розвинених країн і країн, що розвиваються; визначити перспективи інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора у світі; сформулювати

висновки та практичні рекомендації щодо підвищення ефективності розвитку фінтех-галузі.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1	Теоретичні засади інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора
2	Глобальні тенденції та перспективи інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора

5. Дата видачі завдання 23.10.2025

Студент Рильський В. А.

Керівник роботи Матюшенко І. Ю.

АНОТАЦІЯ

Рильський В. А. Інноваційно-інвестиційний розвиток фінтех-сектору в країнах світу : кваліфікаційна робота бакалавра [Рукопис]. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. хх с.

Кваліфікаційна робота бакалавра присвячена дослідженню інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора та його впливу на глобальну фінансову систему. У роботі визначено ключові риси та напрями трансформації галузі з урахуванням економічних, геополітичних та регуляторних факторів. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків; 8 графіків, 1 схематичний малюнок, 2 таблиці, список використаних джерел з 56 найменувань.

У першому розділі розглянуто теоретичні основи засади інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора, зокрема його характеристику, механізми регуляції тощо.

У другому розділі проаналізовано вплив різноманітних чинників на розвиток галузі, окреслено перспективні напрями її розвитку та надано рекомендації щодо підвищення ефективності інноваційно-інвестиційних процесів у світовому фінтех-секторі.

Ключові слова: фінтех, фінансові технології, інноваційно-інвестиційний розвиток, глобальна фінансова система.

Rylskyi, V. Innovation and Investment in the Fintech Sector Around the World : qualification work of a bachelor [Manuscript]. Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University, 2026. 64 p.

This bachelor’s thesis examines the innovative and investment-driven development of the fintech sector and its impact on the global financial system. The thesis analyzes the key characteristics and trends shaping the industry’s transformation, taking into account economic, geopolitical, and regulatory factors. The thesis consists of an introduction, two chapters, and conclusions; it includes 8 graphs, 1 schematic chart, 2 tables, and a list of 56 references.

The first chapter examines the theoretical foundations of the innovation and investment development of the fintech sector, including its characteristics, regulatory mechanisms, and more.

The second chapter analyzes the impact of various factors on the sector’s development, outlines promising directions for its growth, and provides recommendations for enhancing the effectiveness of innovation and investment processes in the global fintech sector.

Keywords: fintech, financial technologies, innovation and investment development, global financial system.

ЗМІСТ

Вступ **6**

Розділ 1. Теоретичні засади дослідження інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора **9**

1.1. Сутність і структура фінтех-сектора у сучасній глобальній економіці 9

1.2. Вплив розвитку галузі на економічний добробут країн 16

1.3. Теоретичні підходи та моделі реалізації інноваційно-інвестиційного розвитку 20

Висновки до першого розділу 27

Розділ 2. Глобальні тенденції та перспективи інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора **30**

2.1. Аналіз світових тенденцій розвитку фінтех-ринку та його інвестиційної привабливості 30

2.2. Порівняльна оцінка інноваційної динаміки фінтех-секторів у розвинених і країнах, що розвиваються 37

2.3. Перспективи інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора у світі 45

Висновки до другого розділу 53

Висновки **56**

Список використаних джерел **59**

Додатки **66**

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи полягає у дослідженні процесів інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора, який у сучасних умовах виступає одним із ключових стимулів глобальної економічної трансформації. Фінансові технології забезпечують інтеграцію інновацій у фінансову сферу, сприяють підвищенню ефективності грошово-кредитних операцій, розширенню фінансової інклюзії, а також створенню нових бізнес-моделей на основі цифрових платформ. Саме фінтех сьогодні визначає напрями розвитку фінансових ринків, спричиняє зміну конкурентного середовища, трансформує взаємодію між учасниками фінансової системи та суттєво впливає на формування інвестиційного клімату.

Ступінь вивченості проблематики серед вітчизняних науковців представлений роботами таких вчених-економістів, як І. Краснової, Ю. Шушкової, І. Міщенко, які розглядають цифровізацію фінансового сектору його регулювання та вплив фінансових технологій на банківську систему та інвестиційну діяльність. Серед зарубіжних учених значний внесок у формування теоретико-методичних засад фінтеху зробили Д. Арнер, Ж. Барбері, Р. Баклі, Т. Філліппон, які дослідили еволюцію фінансових технологій як складову четвертого технологічного укладу, аналізують вплив фінтех-інновацій на конкуренцію у фінансовій сфері, ефективність регулювання та структуру фінансових ринків, а також проводять дослідження оцінки інвестиційної активності у фінтех-стартапах.

Метою дипломної роботи є визначення теоретико-методичних підходів, сучасних тенденцій та перспектив інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора у глобальній економіці.

Завдання дослідження полягають у:

1. визначенні сутності, структури та еволюції фінтех-сектора у сучасній глобальній економіці, визначенні його ключових характеристик та ролі у трансформації фінансових ринків;

2. дослідженні теоретичних підходів та моделей реалізації інноваційно-інвестиційного розвитку у фінансовій сфері, узагальненні наукових концепцій та визначенні їх прикладного значення для фінтех-галузі;
3. аналізі світових тенденцій розвитку фінтех-ринку, оцінці масштабів залучення інвестицій та факторів, що визначають інвестиційну привабливість фінтех-сектора;
4. здійсненні порівняльної оцінки інноваційної динаміки фінтех-секторів у розвинених країнах і країнах, що розвиваються, виявленні спільних рис та відмінностей моделей їх розвитку;
5. визначенні перспектив інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора у світі;
6. формулюванні висновків та практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності інноваційно-інвестиційних процесів у світовому фінтех-секторі.

Об'єктом дослідження є розвиток фінтех-сектору як сукупності інституцій, технологій і процесів, що забезпечують реалізацію інноваційно-інвестиційної діяльності у глобальній фінансовій системі.

Предметом дослідження є особливості розвитку, механізмів, моделі та тенденції інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора у світовій економіці.

Методику дослідження становлять методи аналізу та синтезу для теоретичного узагальнення сутності фінтех-сектора; порівняльний аналіз для оцінки динаміки розвитку у різних країнах; системний підхід для виявлення взаємозв'язку інноваційно-інвестиційних процесів. Застосування цих методів дозволить здійснити комплексний аналіз сучасного стану ринку фінансових технологій та визначити їхні перспективи розвитку.

Інформаційною базою дослідження є офіційні звіти міжнародних організацій, зокрема Світового банку, МВФ, ОЕСР, аналітичні публікації

провідних консалтингових компаній, статистичні бази даних, а також наукові праці українських і зарубіжних дослідників у сфері фінансових інновацій.

Наукова новизна дослідження полягає у визначенні сучасних тенденцій інноваційно-інвестиційного розвитку сектору фінансових технологій.

Апробація. Основні результати дослідження були викладені у тезах "Інноваційно-інвестиційний розвиток галузі фінансових технологій" в Матеріалах XXI всеукраїнської науково-практичної конференції "Сучасні вектори розвитку міжнародних економічних відносин" (27 лютого 2026 року), а також у науковій роботі "Глобальні тенденції та перспективи інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора", яка брала участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна "Актуальні питання співробітництва України з ЄС" (офіційні результати були оголошені 17 квітня 2026 року).

Робота складається зі вступу, 2-ох розділів, висновків; містить 61 сторінку тексту, 8 графіків, 1 схематичний малюнок, 2 таблиці. Список використаних джерел включає 56 найменувань літератури, які є книгами вітчизняних авторів, книгами зарубіжних авторів, статтями, що є електронними публікаціями, а також електронними ресурсами.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ФІНТЕХ-СЕКТОРА

1.1. Сутність і структура фінтех-сектора у сучасній глобальній економіці

Фінансові технології, або фінтех, є однією з найдинамічніших галузей розвитку сучасної світової економіки. Вони поєднують фінансові послуги та цифрові інновації з метою підвищення ефективності, доступності та безпеки фінансових операцій [17]. Хоча термін “фінтех” став поширеним лише в 2010-х роках, його витоки сягають другої половини XX століття, коли почалася автоматизація фінансових операцій.

Початковий етап розвитку фінтеху пов’язаний із появою електронних платіжних систем та автоматизацією банківських процесів у 1960–1980 роках. Саме тоді з’явилися перші банкомати, міжбанківська система переказів SWIFT та електронні картки, які замінили готівкові платежі. Ці інновації започаткували цифрову трансформацію фінансового сектору, заклавши основу для подальшого поширення фінансових інновацій [14].

Другий етап розвитку фінтех-технологій тривав у 1990-2000-х роках, у період, що відзначився масштабною комп’ютеризацією та появою Інтернету. Саме в цей час розпочалася ера онлайн-банкінгу. З’явилися перші цифрові банки, що дозволяли клієнтам дистанційно керувати рахунками, обробляти платежі та отримувати кредити. Символом цієї епохи став заснований у 1998 році PayPal, який спростив і убезпечив електронні платежі. Поява PayPal не тільки значно прискорила та сприяла розвитку електронної комерції, але й повністю змінила уявлення про зручність фінансових операцій [2].

Третій етап після кризи 2008 року характеризується глибокими змінами у фінансовій екосистемі. Глобальний фінансовий спад викрив обмеження традиційної банківської системи та створив умови для появи нових технологічних компаній, орієнтованих на інноваційні підходи [13]. Водночас Revolut, TransferWise (нині Wise), Square та інші небанківські організації і

платіжні платформи нового покоління почали виходити на ринок. Їхніми спільними рисами були орієнтованість на клієнта, гнучкість і здатність інтегрувати технологічні рішення, що значно знижують витрати на фінансові операції [34]. Однією з ключових інновацій цього періоду стала розробка мобільних платіжних сервісів. Наприклад, китайські платформи Alipay і WeChat Pay стали зразком успішної інтеграції фінансових послуг у повсякденне життя користувачів [51]. Вони інтегрували соціальні мережі, електронну комерцію та банківські послуги в єдину цифрову екосистему, сприяючи швидкому зростанню безготівкових платежів у країнах, що розвиваються. В результаті фінтех став глобальним явищем, яке значно випереджає банківський сектор [8].

Наступним етапом еволюції фінансових технологій є період досягнень у сфері блокчейну та криптовалют, який розпочався після 2009 року зі запуском Bitcoin. Технологія блокчейну дозволила здійснювати децентралізовані транзакції без залучення посередників, що заклало основу для появи нових форм цифрових активів і децентралізованих фінансів [5; 15]. Компанія Ripple запропонувала технологію на основі блокчейну для миттєвих міжнародних переказів, що значно знижує транзакційні витрати та підвищує прозорість фінансових операцій. Використання смарт-контрактів та технології блокчейну дозволяє усунути більшість посередників, що не тільки прискорює операції, але й підвищує їх прозорість та зменшує ризик шахрайства, тим самим сприяючи більш стабільному розвитку фінансових систем та зменшенню нерівності в доступі до фінансових інструментів [34].

У середині 2010-х років сектор фінансових технологій увійшов у п’ятий етап розвитку, розпочавши інтеграцію штучного інтелекту, великих даних і хмарних технологій у фінансову систему. Алгоритми машинного навчання стали застосовуватися для аналізу ризиків, персоналізації банківських послуг, автоматизованого управління інвестиціями та виявлення підозрілих або шахрайських транзакцій. Сукупне використання цих технологій дозволило

фінансовим установам краще розуміти поведінку клієнтів і формувати індивідуальні пропозиції, що сприяє посиленню конкуренції.

Особливу роль у розвитку фінтеху відіграє його вплив на фінансову інклюзію, тобто поширення доступу до фінансових послуг на групи населення, які раніше були позбавлені такої можливості. У країнах із низьким рівнем доходів та нерозвиненою банківською інфраструктурою фінансові технології стали інструментом подолання соціально-економічних бар'єрів. Мобільні гаманці, системи мікрокредитування та цифрові платіжні сервіси надали можливість мільйонам людей здійснювати розрахунки, отримувати позики та інвестувати без необхідності відкривати рахунки у традиційних банках [2]. Очікується, що стрімкий розвиток фінансових технологій стане каталізатором прийняття цифрового банкінгу більшою частиною населення планети [38].

Зараз сектор продовжує 5-ий етап розвитку, поглиблюючи інтеграцію цифрових технологій у всі сфери фінансової діяльності. Це створює умови для обміну даними між банками та незалежними постачальниками послуг, що стимулює конкуренцію та підвищує якість фінансових сервісів. Зазнавши значних еволюційних змін, на сьогоднішній день фінтех виступає не лише галуззю, а й рушійною силою глобальної економічної трансформації, забезпечуючи новий рівень доступності, прозорості та ефективності фінансових процесів [3].

Фінтех-сектор є складною багаторівневою системою, що охоплює широкий спектр послуг, технологій і бізнес-моделей, спрямованих на цифрову трансформацію фінансової сфери. Для систематизації фінтех-сектора доцільно розглянути його розподіл за основними напрямами діяльності [8; 14].

По-перше, платежі – найбільш розвинений і масовий сегмент фінтеху [45]. Він включає електронні гаманці, системи мобільних платежів та сервіси грошових переказів. Фінтех-компанії у сфері платежів активно конкурують із традиційними банками, оскільки пропонують зручні, швидкі та дешеві

способи здійснення розрахунків. Застосування біометричної ідентифікації, QR-кодів та NFC-технологій зробило процеси оплати максимально простими для користувачів [8].

По-друге, банкінг – це сегмент, що охоплює діяльність компаній, які пропонують цифрові банківські послуги без фізичної присутності, або інтегрують інноваційні рішення в традиційні банківські процеси. До них належать такі компанії, як Revolut, український Monobank; вони забезпечують повноцінне дистанційне обслуговування клієнтів, пропонуючи рахунки, перекази, карткові продукти та валютні операції через мобільні додатки. Основними перевагами цього сегмента є зниження вартості обслуговування, швидкість транзакцій та високий рівень персоналізації послуг [8].

По-третє, інвестиційний напрям фінтеху об’єднує компанії, що забезпечують цифровий доступ до фінансових ринків, а також платформи автоматизованого управління активами. Такі фірми зробили інвестування доступним для широкого кола користувачів, дозволяючи купувати цінні папери, формувати індивідуальні портфелі або читати фінансові новини через мобільні додатки [8].

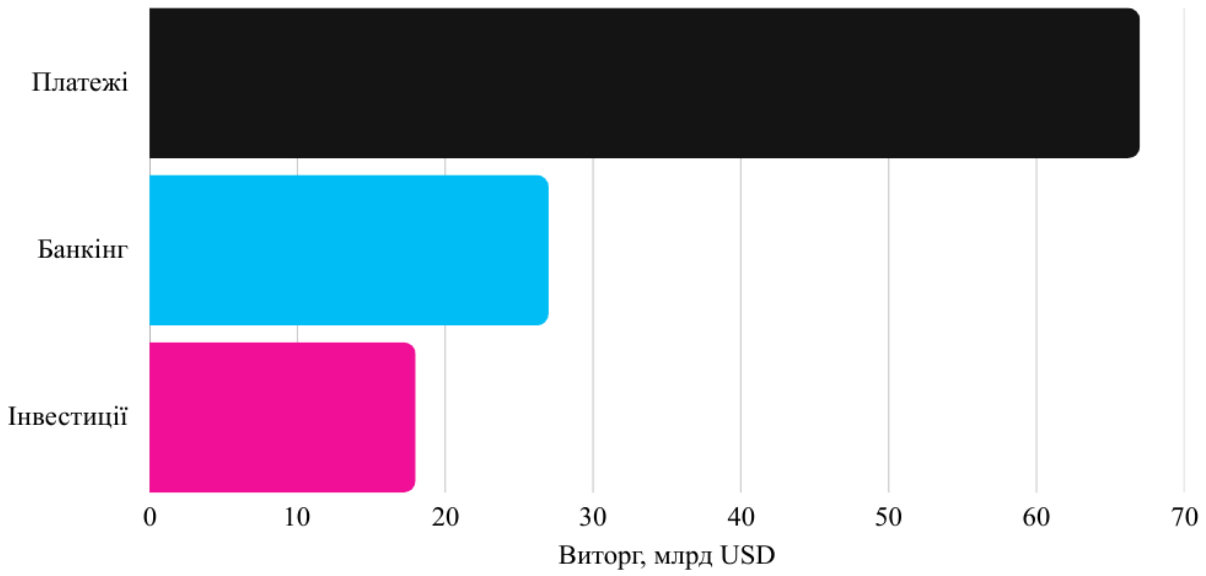

Рис. 1.1. Виторг глобального фінтех-ринку за секторами, 2024

Джерело: складено автором за матеріалами [32; 45]

Фінтех-компанії не лише створюють конкуренцію традиційним банкам, а й формують із ними симбіотичні відносини. Формування партнерств та здійснення придбань традиційних фінансових установ є важливим для майбутнього галузі фінансових технологій. Замість того, щоб розглядати банки як конкурентів, більше фірм зі сфери фінансових технологій повинні визнати переваги співпраці. Кожен із партнерів має власні сильні та слабкі сторони, об'єднавшись, вони здатні посилювати один одного, а також створити більше фінансових інновацій, забезпечуючи при цьому дотримання нормативних вимог та захист споживачів [9; 39].

У таблиці 1.1 представлено порівняльну характеристику фінтех-компаній і традиційних фінансових інституцій, що дозволяє виявити основні відмінності між ними, виявити сфери, де є потенціал до посилення та зростання.

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика фінтех-компаній та традиційних банків

Критерій	**Фінтех-компанії**	**Традиційні банки**
Організаційна структура	Гнучка, децентралізована	Ієрархічна, формалізована
Основні технології	ШІ, великі дані, хмарні технології	Централізовані інформаційні системи
Взаємодія з клієнтами	Цифрова, персоналізований досвід	Традиційна, через відділення
Вартість обслуговування	Низька завдяки автоматизації	Висока
Регуляторне середовище	Не визначене чітко	Строго регулюване, фокус на стабільність
Довіра споживачів	Нижча за середню, зростає	Вища за середню

Джерело: складено автором за матеріалами [5; 11; 29]

Як видно з таблиці, фінтех-компанії переважають у клієнтському досвіді та гнучкості, тоді як традиційні фінансові інститути зберігають переваги у сфері регуляторної стабільності, довіри клієнтів і навичках

масштабування. Ця взаємодоповнюваність призводить до поступового розмиття меж між банківським і технологічним бізнесом. Банки, як буде описано далі, за допомогою різноманітних форм фінансування отримують доступ до технологій, фінтех-компанії – до ліцензій та платіжних систем, що дозволяє їм легально розширювати діяльність. Таким чином, утворилась одна з найбільш популярних моделей сучасного фінансового ринку, де технологічні інновації стають основою партнерства – “open banking”, тобто відкрита банківська екосистема [3; 4].

Вона передбачає обмін фінансовими даними між банками, фінтех-компаніями та іншими сервісами. У цій моделі інновації стимулюються через співпрацю, а не конкуренцію: банки відкривають свої дані, а фінтехи створюють додаткові сервіси, підвищуючи зручність і персоналізацію для споживача [46].

Ключовими елементами такої моделі є: банки, які виступають джерелом даних і базової інфраструктури, фінтех-компанії, що створюють додаткові сервіси та користувачі, які отримують можливість управляти фінансами в єдиному цифровому середовищі [4]. На рисунку 1.2 зображено спрощену модель відкритого банкінгу (“open banking”).

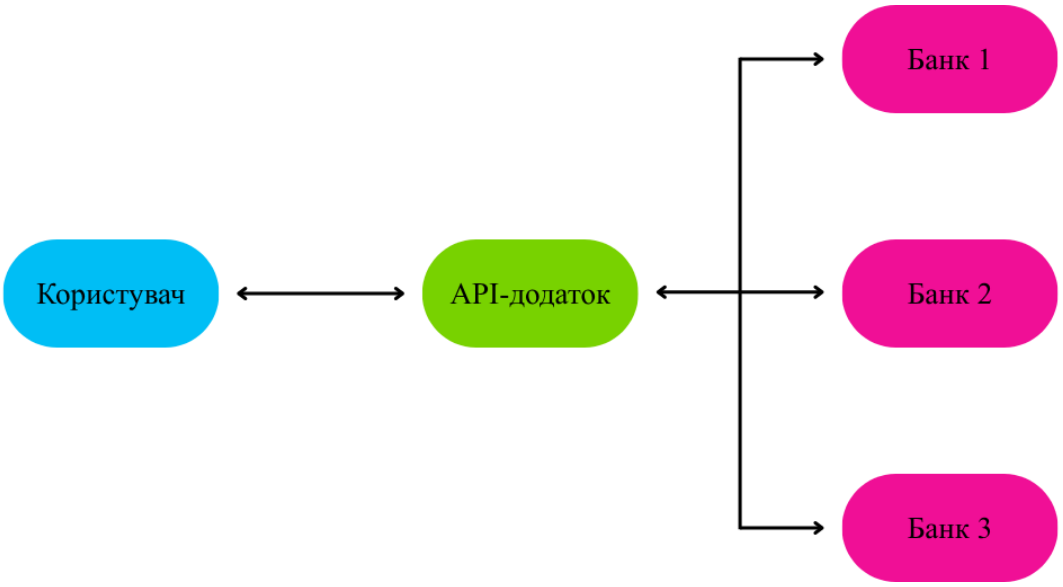

Рис. 1.2. Спрощена модель відкритої банківської екосистеми

Джерело: складено автором за матеріалами [33]

Екосистемна модель передбачає створення єдиних цифрових платформ, де банки, фінтех-компанії, страхові компанії, цифрові торгові майданчики й державні сервіси взаємодіють у режимі партнерства. У таких екосистемах інновації стають не окремими проєктами, а постійним процесом спільного розвитку, що генерує ефект мережевої взаємодії [33; 46].

Оскільки фінансові технології стали одним із каталізаторів глобальних економічних трансформацій XXI століття, вони мають безпосередній вплив на макроекономічні показники, зокрема ВВП [9]. За оцінками Світового банку, розширення доступу до цифрових фінансових послуг може забезпечити приріст ВВП країн, що розвиваються, на 1-3% протягом п’яти років [56]. Особливо вагомим є ефект у країнах із традиційно низьким рівнем банківської інклюзії: розвиток мобільних платіжних систем та онлайн-банкінгу дозволяє залучати до формального фінансового сектору мільйони нових користувачів, підвищуючи обсяги заощаджень та інвестиційної активності домогосподарств [54].

Більше того, розвиток цифрових кредитних платформ і краудфандингових сервісів дозволяє малим підприємствам отримувати фінансування швидше, ніж через традиційні банківські канали. Це не лише стимулює підприємництво, а й підвищує інноваційну віддачу капіталу, формуючи нові ринки та робочі місця. У країнах із розвиненим фінтех-сектором, наприклад, США, Великій Британії, Сінгапурі, уже спостерігається підвищення внеску фінансових послуг у ВВП на 0,2-0,5% щороку, що свідчить про їхній реальний макроекономічний ефект [44].

Відповідно, фінансові технології не лише підсилюють дію класичних факторів зростання, таких як праці, капіталу, інвестицій, а й формують нову якість економічного розвитку, засновану на інноваційності, цифровізації та знаннях.

Як ми вже зазначали, соціальний вимір впливу фінтеху полягає у його здатності забезпечити фінансову інклюзію – розширення кола користувачів, які мають доступ до фінансових послуг. У багатьох країнах саме мобільні

фінансові рішення, зокрема сервіси мобільних платежів, стали основою для розвитку підприємництва та підвищення добробуту населення [38]. Ми вважаємо здатність фінтеху знижувати бар'єри входу на фінансові ринки його важливою перевагою. Цифрові платформи дозволяють користувачам здійснювати інвестиції, страхові операції або міжнародні перекази без посередників і без необхідності відкривати рахунки у традиційних банках. Це сприяє розвитку фінансової демократії, тобто надання доступу до фінансових інструментів не лише корпораціям, а й індивідуальним інвесторам та малим підприємцям [14]. Значна частина фінтех-фірм орієнтується на усунення "пляшкових горлечок" традиційних фінансових установ: повільного обслуговування, складної бюрократії, обмеженого доступу до кредитів. Завдяки цьому формується більш гнучке фінансове середовище, що підвищує ефективність розподілу ресурсів у масштабах світової економіки [6; 9].

За оцінками Світового банку, кожне збільшення частки населення, яке користується цифровими фінансовими послугами, на 10% сприяє зростанню доходів домогосподарств у країнах, що розвиваються, на 1-2% [10; 56].

З іншого боку, розвиток фінтеху створює передумови для зміни структури зайнятості: формуються нові професії в галузі інформаційних технологій та обслуговуванні клієнтів. Це посилює людський капітал і сприяє диверсифікації ринку праці. Дослідження PwC 2023 року прогнозує, що фінтех-галузь забезпечить близько 15 мільйонів робочих місць у світі до 2030 року, переважно у сфері фінансових послуг нового покоління [50].

Підсумовуючи, соціально-економічний ефект фінтеху полягає не лише у розширенні доступу до фінансів, а й у поглибленні економічної мобільності населення та зниженні соціальної нерівності [14].

1.2. Вплив розвитку галузі на економічний добробут країн

Оскільки розвиток фінтех-сектора дедалі частіше розглядається не лише як технологічна, а й як соціально-економічна трансформація, він здатен змінити характер розподілу доходів, структуру зайнятості та загальний рівень

добробуту населення. Цифрова трансформація фінансового сектору, на думку багатьох дослідників, формує принципово нові механізми взаємодії між економічними суб'єктами, знижуючи транзакційні витрати, підвищуючи прозорість фінансових ринків та розширюючи можливості для участі в економічному житті для раніше виключених груп населення [1; 3].

Першим і найбільш дослідженим у теоретичній літературі є аспект підвищення ефективності фінансового посередництва. Традиційні фінансові установи часто характеризуються значними операційними витратами, що включають витрати на утримання фізичної інфраструктури, оплату праці персоналу та адміністративні витрати. Фінтех-компанії, використовуючи цифрові платформи, алгоритмізовані процеси та хмарні технології, суттєво скорочують ці витрати, що дозволяє пропонувати фінансові послуги за нижчими тарифами [5; 10]. Відповідно до концепції Томаса Філіппона, зниження вартості фінансового посередництва вивільняє ресурси як для домогосподарств, так і для підприємств, що може бути спрямовано на продуктивні цілі – розвиток бізнесу, споживання або накопичення заощаджень [17].

Другим важливим аспектом є розширення доступу до капіталу. Цифрові кредитні платформи, краудфандинг та новітні форми кредитування змінюють традиційну логіку розподілу фінансових ресурсів, оскільки рішення про надання кредиту базується не лише на кредитній історії, а й на альтернативних даних, наприклад, поведінкових шаблонах, операційній активності тощо. Це означає, що підприємці та домогосподарства, які раніше не мали доступу до банківського фінансування через відсутність застави або недостатню кредитну історію, отримують можливість залучити капітал. З точки зору теорії ендогенного зростання, розширення доступу до фінансових ресурсів безпосередньо сприяє накопиченню людського та фізичного капіталу, що є ключовим чинником економічного зростання у довгостроковій перспективі [4; 19].

Третім аспектом впливу є стимулювання підприємницької активності, зважаючи на те, що доступність цифрових фінансових інструментів знижує бар'єри для входу на ринок малого та середнього бізнесу. Так, наприклад, спрощені платіжні рішення, автоматизоване бухгалтерське програмне забезпечення та онлайн-кредитування дозволяють підприємцям швидше запускати та масштабувати бізнес, скорочуючи час від ідеї та тестування гіпотез до комерціалізації [8; 11]. Такий ефект має пряму кореляцію з показниками зайнятості та доданою вартістю, що генерується малими підприємствами в структурі ВВП. Дослідники також відзначають, що успішний розвиток малого бізнесу стимулює попит на суміжні послуги, створюючи нові робочі місця в суміжних галузях [3; 9].

Цифрова трансформація фінансового сектору також впливає на структуру та продуктивність ринку праці. З одного боку, автоматизація рутинних банківських операцій, що відбувається саме завдяки розвитку фінансових технологій, потенційно скорочує попит на певні категорії фінансових працівників, наприклад, касирів, операторів служби підтримки клієнтів, кредитних аналітиків нижчої ланки. З іншого боку, цифровізація генерує попит на якісно нові компетенції: спеціалістів у сфері аналізу даних, кібербезпеки, розробки програмного забезпечення та управління цифровими продуктами [1; 9]. Таким чином, фінтех-сектор є каталізатором структурної перебудови ринку праці, яка у довгостроковій перспективі сприяє підвищенню продуктивності праці та зростанню реальних заробітних плат у суміжних секторах, що своєю чергою впливатиме на підвищення якості рівня життя та добробуту населення у різних країнах світу.

Важливим теоретичним аспектом є також зв'язок між розвитком фінтеху та макроекономічною стабільністю. Цифрові фінансові технології здатні підвищувати стійкість економіки до зовнішніх шоків через два механізми. По-перше, диверсифікація джерел фінансування, наприклад, наявність альтернативних до банківської системи каналів кредитування та залучення капіталу знижує залежність реального сектору від стану банківського ринку

під час кризи [7; 10]. По-друге, цифрова платіжна інфраструктура дозволяє зберігати безперебійність економічної діяльності навіть за умов обмежень фізичної мобільності, що наочно продемонстрував досвід пандемії COVID-19. Разом із тим, концентрація фінансових потоків у великих цифрових платформах може створювати нові системні ризики, пов'язані з кіберзагрозами та технологічною залежністю [5; 6].

Теоретики, що досліджують розвиток сектору фінансових технологій, також акцентують увагу на відмінностях у впливі фінтеху на країни з різним рівнем економічного розвитку. У країнах, що розвиваються, де традиційна банківська інфраструктура залишається слабкою, фінансові технології здатні виконувати функцію "стрибка" через класичні стадії розвитку фінансового сектору, забезпечуючи одразу цифрові рішення замість традиційних банківських операцій [14; 17]. У розвинених країнах вплив фінтеху має здебільшого підсилюючу роль, оскільки він оптимізує існуючі процеси, підвищує конкуренцію в банківському секторі та стимулює інноваційну активність. В обох випадках ключовою умовою позитивного соціально-економічного ефекту є якість регуляторного середовища та рівень цифрової грамотності населення, що буде розглянуто більш детально у наступних розділах нашого дослідження [3; 11].

Слід також розглянути концептуальну роль держави у формуванні умов для реалізації позитивного впливу фінтеху на добробут. Публічна політика у сфері цифровізації фінансів має охоплювати як стимулювання інновацій, так і захист споживачів, протидію монополізації ринку та забезпечення стійкості перед кіберзагрозами. Зокрема, Організація економічного співробітництва та розвитку наголошує на необхідності узгодженого підходу до регулювання цифрових фінансів, який враховує як інноваційний потенціал, так і ризики для фінансової стабільності [7; 20]. Стратегічне управління процесами цифрової трансформації економіки передбачає активну участь держави у формуванні цифрової інфраструктури, стандартів взаємодії між фінансовими системами та механізмів захисту персональних даних [6].

Відтак, у теоретичному аспекті вплив розвитку фінтеху на економічний добробут є багатовимірним та залежить від низки інституційних і технологічних факторів. Ефективність цих механізмів визначається не лише темпами впровадження технологій, а й якістю інституційного середовища, рівнем конкуренції на ринку фінансових послуг та здатністю держави створювати збалансовані регуляторні умови. Саме сукупне розуміння цих теоретичних взаємозв'язків є необхідною передумовою для розробки ефективних моделей реалізації інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектору, що буде детально розглянуто в наступному підрозділі [2; 8; 11].

1.3. Теоретичні підходи та моделі реалізації інноваційно-інвестиційного розвитку

Розвиток сучасної економіки неможливо уявити без постійного оновлення технологій, бізнес-моделей та управлінських підходів [11]. У глобальному середовищі, де ключовими факторами конкурентоспроможності стають знання, цифрові рішення та швидкість адаптації, поняття інноваційно-інвестиційного розвитку набуває особливого значення. Воно відображає процес, у якому інвестиції виступають джерелом фінансування інновацій, а інновації, своєю чергою, забезпечують підвищення ефективності капіталовкладень і створюють нові можливості економічного зростання [13].

Згідно з класичними підходами, інноваційно-інвестиційний розвиток можна визначити як процес якісного оновлення економічних систем на основі взаємодії інноваційних процесів і інвестиційної діяльності, спрямований на підвищення продуктивності, технологічного рівня та конкурентоспроможності суб'єктів господарювання. Іншими словами, це не просто нарощування обсягів інвестицій чи збільшення кількості нових технологій – це системний механізм, у якому фінансові ресурси спрямовуються на створення нових або вдосконалення наявних технологічних, організаційних і продуктових рішень.

У цьому контексті доцільно розмежувати два взаємопов’язані поняття – інноваційний розвиток та інвестиційну активність.

Інноваційний розвиток – це процес створення, впровадження та поширення нововведень, що призводять до якісних змін у виробництві, управлінні або наданні послуг. У сфері фінансових технологій він виявляється у появі нових форм платежів, децентралізованих фінансів, цифрових валют, штучного інтелекту в кредитуванні тощо.

Інвестиційна активність відображає інтенсивність вкладення фінансових ресурсів у такі інноваційні рішення, тобто фактичну готовність бізнесу або держави фінансувати нові проєкти з високим потенціалом зростання, але й підвищеним ризиком. Взаємозв’язок між інноваціями та інвестиціями має двосторонній характер: інвестиції стимулюють розвиток інновацій, надаючи необхідні фінансові ресурси для досліджень і розробок, а інновації, підвищуючи ефективність використання ресурсів і створюючи нові ринки, формують умови для подальшого розширення інвестиційної бази. Цей процес добре виражений у фінтех-секторі, де технологічні прориви безпосередньо впливають на структуру фінансових ринків та інвестиційні потоки.

Теоретичне осмислення цього взаємозв’язку бере початок ще в класичних економічних концепціях. Згідно з моделлю економічного зростання Солоу, технологічний прогрес визначається як екзогенний чинник, який підвищує продуктивність праці та капіталу незалежно від обсягу інвестицій [12]. Проте вже в межах ендогенної теорії зростання, розвиненої Ромером, інновації стали розглядатися як результат цілеспрямованої інвестиційної діяльності, тобто бути внутрішнім, а не зовнішнім чинником розвитку [19].

Згідно з цим підходом, інвестиції виступають механізмом трансформації науково-технічних ідей у реальні економічні результати. Наприклад, фінансування досліджень у сфері фінансових технологій призводить до появи нових бізнес-моделей: онлайн-банкінгу, мобільних платіжних платформ тощо. Ці інновації, як ми вже зазначали, генерують ефекти підвищення

ефективності, скорочення транзакційних витрат та зростання фінансової інклюзії, що позитивно впливає на макроекономічні показники [12].

Серед найвпливовіших наукових підходів до розуміння природи інновацій та їх зв'язку з інвестиційною активністю слід виділити концепцію М. Портера, яка має безпосереднє відношення до фінтех-сектору. Майкл Портер розглядав інновації як основу конкурентної переваги національних економік. Згідно з його моделлю "конкурентного ромбу", країни досягають високих позицій на світових ринках тоді, коли підприємства активно інвестують у нові технології, продукти та методи організації виробництва. Портер вказував, що інновації виникають під тиском конкуренції, коли компанії змушені шукати нові шляхи підвищення ефективності. У контексті нашого дослідження ми можемо пояснити це таким чином, що традиційні банки, зіткнувшись з викликами з боку гнучких технологічних стартапів, змушені інвестувати в цифрову трансформацію, що прискорює загальний інноваційний процес у галузі [49].

Ще одним важливим теоретичним підходом є теорія дифузії інновацій, згідно з якою нові технології поширюються в економіці поступово, проходячи через стадії впровадження, адаптації та масового використання. У фінтех-секторі ця теорія пояснює, чому деякі інновації, такі як мобільні платежі або блокчейн, спочатку сприймаються обмеженим колом користувачів, а згодом стають загальноприйнятими стандартами. Швидкість дифузії залежить від рівня інвестицій в інфраструктуру, регуляторної підтримки та готовності користувачів до змін [18].

Розуміння цих теоретичних основ дозволяє перейти до розгляду конкретних моделей, через які реалізується інноваційно-інвестиційний розвиток у фінтех-секторі. Ці моделі формують практичний механізм перетворення теоретичних концепцій у реальні бізнес-процеси та технологічні рішення.

Інноваційно-інвестиційний розвиток фінтех-сектору спирається на поєднання фінансових ресурсів, технологічної експертизи та

підприємницьких ініціатив. Особливістю фінтеху є те, що інноваційна динаміка тут визначається не стільки державними програмами чи великими інституційними інвесторами, скільки венчурним капіталом і корпоративними інноваціями, які створюють основу для появи стартапів, нових бізнес-моделей і технологічних проривів, що згодом трансформують глобальну фінансову систему [11; 15].

Венчурне фінансування є ключовою моделлю інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку у фінтеху. На відміну від традиційних інвестицій, які орієнтуються на стабільну прибутковість та мінімізацію ризиків, венчурні інвестиції націлені на підтримку високоризикових, але потенційно високоприбуткових технологічних проєктів. У фінтех-секторі це означає вкладення у стартапи, які розробляють нові платформи електронних платежів, блокчейн-рішення, алгоритмічні системи управління активами, системи онлайн-кредитування та інші цифрові сервіси, які мають великий потенціал до зростання, але водночас мають великий шанс провалитися, оскільки здебільшого команди, що реалізують ці рішення, мають великий шанс “провалитися”, оскільки вони торують нові шляхи – закладають підвалини тієї чи іншої підгалузі [41].

З економічної точки зору, венчурний капітал виступає каталізатором комерціалізації інновацій. Венчурні фонди не лише забезпечують фінансування, але й надають консультації, управлінську та стратегічну підтримку, формуючи сприятливе середовище для швидкого масштабування бізнесу. Саме завдяки такому поєднанню капіталу й знань фінтех-компанії отримують можливість швидко підлаштовувати свої продукти та послуги до ринкових умов, а також залучати наступні раунди інвестування.

Венчурний ринок фінтеху має свої етапи розвитку. На початкових фазах (посівна стадія, серія А) акцент робиться на розробці мінімального життєздатного продукту, його тестуванні на обмеженому ринку, отриманню зворотного зв’язку та подальшому вдосконаленні. На наступних етапах (серії В та С) – на масштабуванні, розширенні географії присутності, нарощуванні

клієнтської бази та виході на операційну рентабельність. Згодом, коли бізнес досягає стабільного зростання, можливим стає вихід на біржу або придбання компанії більшим гравцем із кращою ринковою експертизою [17].

Паралельно з венчурними інвестиціями розвивається інша форма фінансування – корпоративні інновації. Йдеться про діяльність великих фінансових установ, які створюють внутрішні інноваційні підрозділи або інвестують у стартапи через корпоративні венчурні фонди. Такі ініціативи дають змогу традиційним банкам і страховим компаніям не лише залишатися конкурентоспроможними, але й інтегрувати нові технології у власні бізнес-процеси. Корпоративні інновації зазвичай реалізуються через кілька механізмів. По-перше, це внутрішні інноваційні лабораторії, які генерують нові продукти або сервіси. По-друге, це партнерські програми зі стартапами, у межах яких банки або корпорації тестують нові рішення, а молоді фірми отримують знання щодо ринку та доступ до фінансових ресурсів. По-третє, прямі корпоративні інвестиції – купівля часток у перспективних компаніях, що дозволяє контролювати технологічні тенденції. Це дозволяє поєднати фінансову стабільність великих установ із гнучкістю та інноваційністю стартапів. Саме цей підхід уможливив розвиток моделі відкритого банкінгу, описаної нами раніше [21; 30].

Таким чином, венчурне фінансування, корпоративні інновації та інші моделі взаємодії утворюють основу сучасного інноваційно-інвестиційного механізму фінтеху. Проте динаміка такого розвитку супроводжується низкою ризиків і бар’єрів, які можуть сповільнити або навіть зупинити інноваційний процес.

Фінтех, як сектор, поєднує технологічні, фінансові та регуляторні складові, тому будь-які дисбаланси у цих сферах можуть створювати серйозні загрози для його стабільності та подальшого розвитку. Зокрема, ключовими ризиками залишаються регуляторні невизначеності, технологічна вразливість, обмежений доступ до капіталу, а також нерівномірний рівень розвитку цифрової інфраструктури у різних країнах [16].

Одним із головних регуляторних бар'єрів є фрагментованість законодавчої бази, що регулює фінтех-діяльність. У більшості країн фінтех-компанії діють у рамках нормативів, створених для традиційних фінансових установ, які не враховують специфіки цифрових технологій, інноваційних бізнес-моделей або використання алгоритмів штучного інтелекту у прийнятті фінансових рішень. Така невідповідність призводить до правової невизначеності та ризику надмірного регулювання, що перешкоджає вільному інноваційному процесу, що, як ми з'ясували, може вплинути на інвестиційний розвиток [7].

Технологічні ризики у фінтех-секторі є одними з найсерйозніших, адже саме технологія становить основу бізнес-моделей компаній цього сектору. Головним викликом є питання кібербезпеки, що створює ризик системних вразливостей та потенційних збоїв у важливих фінансових процесах. З поширенням хмарних сервісів і цифрової ідентифікації користувачів, зростає кількість кібератак і випадків шахрайства. За даними аналітичних центрів KPMG та PwC, щорічні збитки фінансового сектору від кібератак оцінюються у десятки мільярдів доларів. Особливо вразливими є стартапи, які не мають достатніх ресурсів для побудови надійних систем безпеки. Крім того, технологічна швидкість оновлення програмного забезпечення у фінтех-компаніях часто перевищує можливості аудиту та сертифікації, що створює ризик системних вразливостей [40; 50].

Ще одним важливим обмеженням є дефіцит фінансування, особливо на ранніх етапах розвитку стартапів. Станом на 2025 рік більшість венчурних потоків зосереджена у США, Західній Європі, Китаї та Сінгапурі, тоді як у менш розвинених регіонах фінтех-компанії стикаються з обмеженим доступом до венчурного капіталу та інших інвестиційних інструментів. Детальніше нерівномірний розподіл інвестиційних потоків, вплив на розвиток сектору та рекомендації до подолання цієї проблеми буде розглянуто у другій, аналітичній, частині нашого дослідження [52; 55].

До ринкових ризиків належать висока конкуренція та нестійкість бізнес-моделей. Швидкий вхід нових гравців на ринок і постійна поява інноваційних рішень призводять до високої волатильності ринкових часток. Частина стартапів, навіть отримавши початкове фінансування, не витримує темпів росту або стикається з проблемами масштабування. У періоди економічних коливань, як показав досвід 2022-2023 років, коли глобальна економіка зіткнулася з інфляційним тиском та підвищенням процентних ставок, інвестори скорочують фінансування, що одразу позначається на темпах інновацій у секторі фінансових технологій [39].

Не менш важливою є соціально-економічна складова ризиків. Попри те, що фінтех загалом сприяє фінансовій інклюзії, і відсутність доступу до традиційних фінансових рішень у регіоні може бути поштовхом для створення відповідних замінників, нерівність доступу до цифрових технологій у різних регіонах світу залишається відчутною. Недостатній рівень цифрової грамотності, слабке інтернет-покриття або обмежений доступ до смартфонів ускладнюють використання фінтех-сервісів. Це створює своєрідну “інноваційну прірву” між різними групами населення, що суперечить базовим цілям інклюзивного економічного розвитку [54].

Для подолання зазначених проблем застосовуються різні підходи до мінімізації ризиків. На регуляторному рівні активно впроваджуються концепції “регуляторних пісочниць”, які дозволяють компаніям тестувати інноваційні рішення у контрольованих умовах під наглядом регуляторів. Це сприяє зниженню правових ризиків, підвищенню прозорості бізнес-моделей та створенню більш адаптивного регуляторного середовища [7].

Для зниження технологічних ризиків впроваджуються інструменти багаторівневої аутентифікації, біометричної ідентифікації користувачів, шифрування даних і регулярного незалежного аудиту систем. Розвиток партнерських моделей між банками та фінтех-компаніями також зменшує ризики ліквідності та підвищує стабільність екосистеми, забезпечуючи доступ до ширших фінансових ресурсів [20].

У контексті інвестиційних бар'єрів важливу роль відіграють державні програми підтримки інновацій, фонди розвитку підприємництва, грантові механізми та міжнародні фінансові інституції. Вони створюють необхідне середовище для залучення капіталу на ранніх етапах розвитку фінтех-проєктів, що особливо важливо для країн із недостатньо розвиненим венчурним ринком [36; 56].

На нашу думку, ефективність інноваційно-інвестиційного розвитку фінансово-технологічного сектора безпосередньо залежить від здатності ринку адаптуватися до цих ризиків і створювати збалансовану взаємодію між регуляторами, інвесторами та технологічними компаніями. Саме формування таких збалансованих умов дозволяє фінтеху не лише долати внутрішні бар'єри, але й розвиватися як стійкий елемент глобальної фінансової системи, здатний адаптуватися до макроекономічних змін та технологічних викликів.

Висновки до першого розділу

У першому розділі дослідження нами було розглянуто теоретичні засади інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора як ключового чинника трансформації сучасної фінансової системи. Було визначено, що фінтех є результатом еволюції фінансових технологій, яка бере початок від появи перших електронних платіжних систем і триває донині, охоплюючи етапи онлайн-банкінгу, мобільних платежів, блокчейну, децентралізованих фінансів та штучного інтелекту. Фінтех-сектор, як ми встановили, сформувався у результаті поєднання фінансових інновацій, цифрових технологій і підприємницької ініціативи, що забезпечило його здатність швидко реагувати на виклики глобальної економіки.

По-перше, було систематизовано основні сегменти ринку фінансових технологій: банкінг, платіжні сервіси, інвестиційні платформи, страхування, управління активами та аналітику даних. Було показано, що фінтех не протистоїть традиційній фінансовій системі, а інтегрується в неї через партнерські моделі, створюючи гібридну екосистему, де банки, технологічні

компанії та стартапи спільно формують нову якість фінансових послуг. Окрему увагу приділено впливу фінтеху на макроекономічні процеси: підвищення ефективності банківської системи, розширення доступу до фінансових ресурсів, стимулювання підприємництва та посилення фінансової інклюзії.

По-друге, нами було уточнено поняття інноваційно-інвестиційного розвитку, що трактується як процес поєднання інноваційної діяльності та інвестиційної активності, спрямований на підвищення технологічного рівня економіки. Розглянуто класичні теоретичні підходи до цього питання – зокрема, модель конкурентних переваг М. Портера та теорію дифузії інновацій. Було доведено, що саме взаємозв'язок між інноваціями, капіталовкладеннями та технологічним прогресом формує основу сталого розвитку фінтех-галузі.

По-третє, детально описано моделі інноваційно-інвестиційного розвитку у секторі фінансових технологій. Визначено, що провідну роль відіграють венчурне фінансування та корпоративні інновації, які забезпечують трансформацію ідей у масштабовані бізнес-моделі. Розглянуто концепцію відкритого банкінгу, як приклад відкритої екосистеми, у якій банки та фінтех-компанії взаємодіють через стандартизовані API, забезпечуючи інтеграцію сервісів та прозорість ринку.

Також ми окреслили ризики і бар'єри інноваційно-інвестиційного розвитку. Встановлено, що основні перешкоди мають регуляторний, технологічний та ринковий характер. Серед них ми виділили неоднорідність правового поля, проблеми кібербезпеки, дефіцит фінансування, а також нерівність доступу до капіталу. Підкреслено, що подолання цих бар'єрів можливе через регуляторний розвиток, посилення кіберзахисту, міжнародне партнерство та державну підтримку інноваційних проєктів.

Узагальнюючи результати теоретичної частини дослідження, можемо стверджувати, що фінтех-сектор є одним із найдинамічніших напрямів сучасної економіки, який поєднує інноваційні технології та інвестиційну

зацікавленість. Його розвиток формує нову структуру фінансових ринків, змінює природу взаємодії між споживачами, компаніями та державою, а також створює передумови для побудови більш доступної та стабільної глобальної фінансової системи.

РОЗДІЛ 2. ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ФІНТЕХ-СЕКТОРА

2.1. Аналіз світових тенденцій розвитку фінтех-ринку та його інвестиційної привабливості

За останнє десятиліття індустрія фінансових технологій перетворилась з маленького сегмента в один із секторів світової економіки, що показують найвищі темпи зростання [1]. Однак, як і будь-який інший сектор економіки, фінтех має власні чинники, які визначають та прискорюють або, навпаки, сповільнюють його зростання. До цих факторів ми перш за все відносимо географічну структуру ринку та регуляторні зміни [17].

Географічна неоднорідність фінтех-сектора відображає нерівномірний розподіл інновацій та капіталу серед регіонів. Сполучені Штати Америки залишаються беззаперечним лідером за обсягами інвестицій у галузь фінансових технологій, концентруючи понад 35-40% від світових капітальних потоків у сектор. Це переважно зумовлено розвинутою екосистемою венчурних фондів, наявністю найбільших фінансових центрів у Нью-Йорку та Сан-Франциско, а також можливістю отримання масштабного фінансування на ранніх стадіях розвитку стартапів. Європейський Союз посідає другу позицію, акумулюючи приблизно 20-25% світових фінтех-інвестицій, при цьому ключові центри розвитку розташовані у Великобританії, Німеччині, Франції та Швейцарії. Європейський ринок характеризується більшою регуляторною стійкістю та жорсткими стандартами щодо захисту даних та фінансової безпеки.

Азійський регіон демонструє найвищі темпи зростання фінтех-секторів, особливо на цьому тлі варто виділити Китай та Індію [28; 42; 51]. КНР утримує позицію третього за величиною гравця світового ринку з часткою інвестицій близько 15-20%, що демонструє його стратегічний фокус на цифровізацію фінансових сервісів та державну підтримку технологічних інновацій. Показовим є той факт, що три найбільші китайські фінтех-компанії

входять у десятку найбільших за капіталізацією фінтех-фірм світу [52]. Індія, у свою чергу, виявляє найстрімкіше зростання фінтеху в межах 25-30% річно, маючи велику частку населення, що не має прийнятного доступу до банківських послуг, як-от у США та ЄС, а також, спираючись на державну ініціативу Digital India [28; 42].

Регуляторне середовище, яке вплинуло на фінтех-сектор після 2020 року, стало критичним чинником траєкторії розвитку індустрії. Пандемія COVID-19 прискорила впровадження віртуальних фінансових сервісів, спричинивши інтенсивний перехід до цифрових платіжних систем та онлайн-кредитування [13]. Більшість розвинутих країн реагували на цей виклик шляхом пом'якшення регуляторних вимог щодо віддаленої ідентифікації клієнтів та розширення можливостей надання послуг без фізичної присутності. Водночас значна частина держав укладала нові регуляторні рамки, спрямовані на запобігання ризикам від фінансової нестабільності та відмивання грошей в умовах зростаючої цифралізації. Європейський Союз запровадив нову директиву PSD2 щодо відкритого банкінгу та платіжних послуг, які зобов'язали традиційні фінансові інституції відкривати свої системи для третіх сторін, таким чином створюючи нові можливості для розвитку фінтех-компаній, підвищення власної присутності на багатьох ринках, а також, відповідно, збільшенню власних виторгів [1; 9].

Основним рушієм зростання фінтех-ринку залишається активна участь венчурного капіталу, корпоративних інвесторів та державних програм підтримки інновацій. На сьогоднішній день понад 70% світових інвестицій у фінтех припадає саме на венчурні фонди, які визначають напрям технологічного розвитку галузі. Найбільш активними учасниками ринку є фонди Sequoia Capital, Andreessen Horowitz, Tiger Global, Accel та SoftBank Vision Fund, які сукупно профінансували понад 40% світових угод у сфері фінансових технологій за останні приблизно 15 років. Зокрема, лише у 2021 році ця п'ятірка провідних фондів вклала понад 65 млрд доларів США у фінтех-компанії на ранніх і більш пізніх стадіях розвитку [32].

Помітну роль відіграють також корпоративні венчурні фонди, що формуються великими фінансовими та технологічними корпораціями. Так, Visa Ventures, Mastercard Start Path, Citi Ventures, Goldman Sachs Growth Equity та Google Ventures реалізують стратегічні інвестиції, спрямовані на інтеграцію інноваційних рішень у власні бізнес-моделі. Частка корпоративного капіталу у структурі фінтех-інвестицій, за даними CB Insights, зросла з 16% у 2018 році до 28% у 2024 році, що свідчить про підвищення стратегічної зацікавленості у співпраці з фінтех-стартапами. Особливо активно фінансуються напрями платіжних рішень, цифрової ідентифікації, кібербезпеки та регуляторних технологій [24; 25; 26].

Окрему роль у стимулюванні розвитку фінтех-індустрії відіграють державні програми та інституційні фонди. У США діє ініціатива Fintech Innovation Office при OCC, у ЄС – програма Digital Europe, що фінансує розробки у сфері блокчейну та штучного інтелекту. Індія запровадила Startup India Fund, який інвестує у фінтех-проекти, орієнтовані на фінансову інклюзію. За оцінками PwC, обсяг державного фінансування інновацій у фінансовому секторі у 2024 році перевищив 11 млрд доларів США, причому близько половини цієї суми припало на азійський регіон [50].

За даними провідних аналітичних компаній, фінтех-сектор демонструє динамічне зростання протягом останнього десятиліття. Якщо у 2015 році глобальна виручка галузі становила близько 75 млрд доларів США, то у 2024 році вона досягла 218,8 млрд доларів США, що означає збільшення на понад 190% за дев’ять років. Прогнози на наступне десятиліття свідчать про подальше експоненційне зростання ринку, із середньорічним темпом від 15% до 17% [35]. Цей прогнозний сценарій базується на передбаченому посиленні цифровізації фінансових сервісів, розширенні бази користувачів цифрових платежів, особливо у країнах, що розвиваються.

На рисунку 2.1 представлено графік зростання виторгу фінтех-сектору у світі протягом 2020-2033 років за трьома прогнозними сценаріями: оптимістичним, помірним та песимістичним.

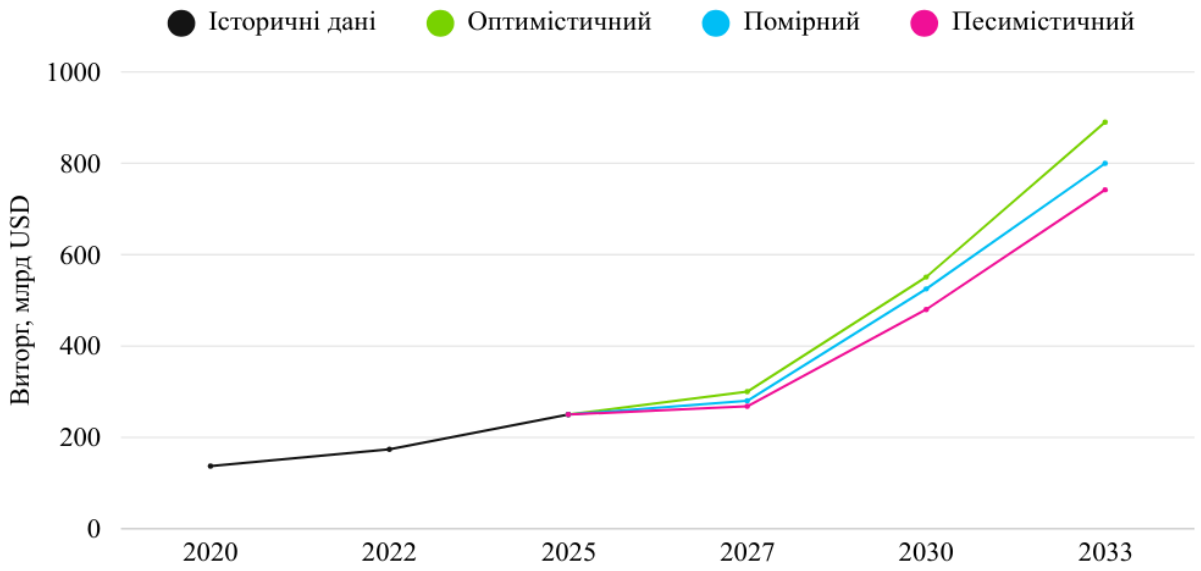

Рис. 2.1. Зростання глобального виторгу ринку фінансових технологій та прогнози, 2020-2033 рр.

Джерело: складено автором за матеріалами [31; 35; 45]

Графік демонструє сталу тенденцію до зростання обсягів виручки незалежно від сценарію. Після 2027 року ми можемо спостерігати стрімке зростання сукупного обсягу ринку рішень у сфері фінансових технологій. Цей стрибок зумовлений тим, що все більше компаній у цій сфері впроваджують у свою діяльність штучний інтелект та машинне навчання, які значно пришвидшують надання послуг, мають потенціал до покращення їхньої якості, тим самим прискорюючи розширення ринку. Навіть у песимістичному сценарії глобальний ринок фінтеху може досягти приблизно 740 млрд доларів США до 2033 року. Помірний сценарій передбачає зростання до 800 млрд доларів США, а оптимістичний – понад 885 млрд доларів США [31; 35; 45]. Такі показники підтверджують високу стійкість та привабливість індустрії фінансових технологій навіть у контексті світової економічної невизначеності, що спостерігається останніми роками. Динаміка розвитку свідчить, що фінтех стає одним із найпотужніших секторів глобальної економіки за темпами зростання, випереджаючи традиційний банківський бізнес. Основними факторами цього процесу є технологічні

інновації та збільшення попиту на цифрові платіжні рішення, що своєю чергою призводить до зростання кількості інвестицій у сектор [32].

Варто зазначити, що на відміну від традиційних фінансових секторів, фінтех демонструє вищий показник оборотності вкладених коштів, оскільки технологічні компанії здатні масштабувати свої продукти та виходити на нові ринки швидше. Це створює кумулятивний ефект, коли успішні інвестиції стимулюють подальший приплив капіталу, що в свою чергу стимулюватиме загальне зростання галузі [45].

Динаміка обсягів інвестицій протягом останніх років характеризується певною волатильністю, зумовленою макроекономічною невизначеністю та змінами у глобальних ставках на капітал. Однак базовий тренд залишається позитивним, тому інвестиційна активність у фінтех-секторі протягом останнього десятиліття зберігає висхідну траєкторію, що свідчить про стійку довіру інвесторів до потенціалу галузі. За оцінками McKinsey & Company, середній річний обсяг інвестицій у фінтех-компанії у 2015-2021 роках зріс майже у дев’ять разів. Пік спостерігався у IV кварталі 2021 року, коли сукупно в сектор інвестори вклали рекордні 211,4 млрд доларів США, що було зумовлено бумом цифрових платежів і необанків [44].

Для ілюстрації масштабів та тенденцій венчурного фінансування у секторі фінансових технологій доцільно проаналізувати динаміку обсягів інвестицій у глобальному вимірі. На рисунку нижче представлено графік, що відображає зміну венчурних вкладень у фінтех-компанії за період із 2019 року до першого кварталу 2025 року.

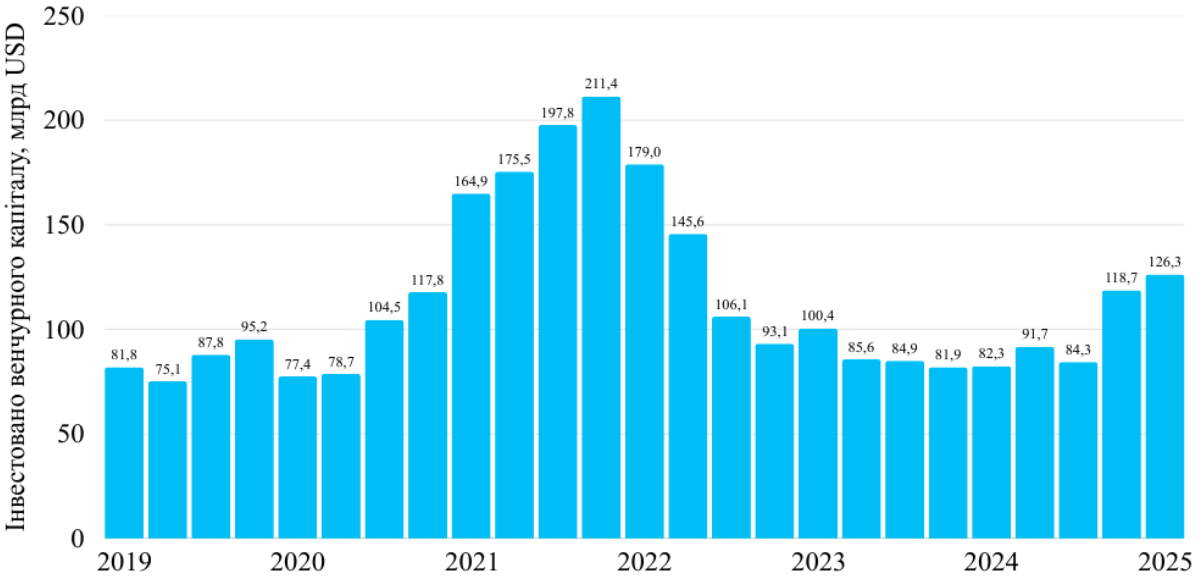

Рис. 2.2. Динаміка сукупного венчурного фінансування фінтех-компаній у світі, 2019-Q1 2025 рр.

Джерело: складено автором за матеріалами [41]

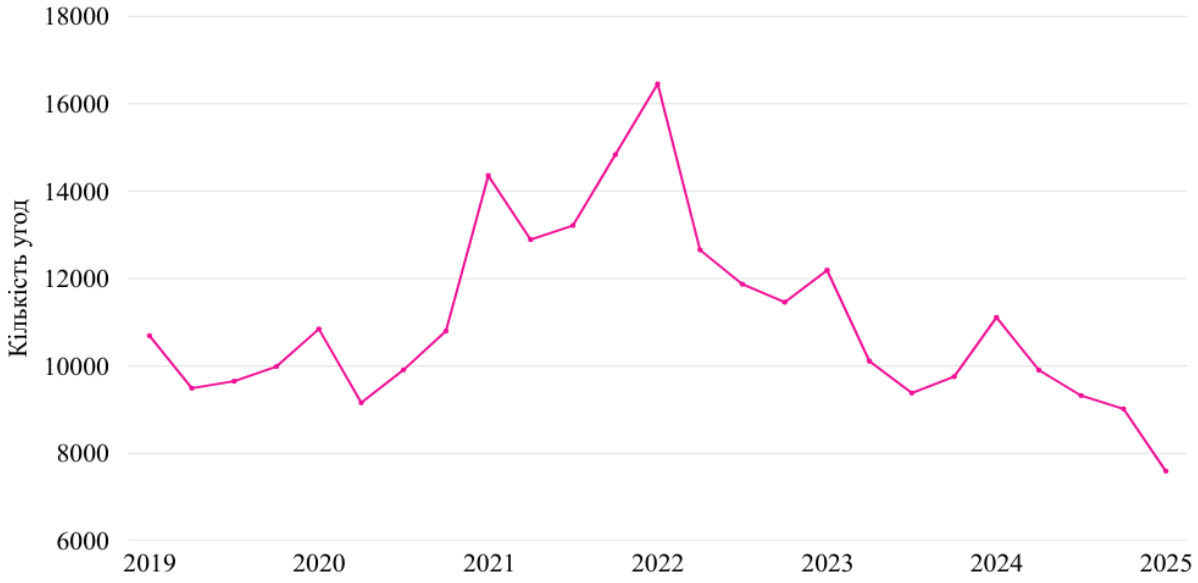

Рис. 2.3. Кількість венчурних угод у світі для фінтех-компаній, 2019-Q1 2025 рр.

Джерело: складено автором за матеріалами [41]

Як свідчить наведена динаміка, період 2020-2021 років характеризувався різким зростанням венчурних інвестицій, що пояснюється активною

цифровізацією фінансових послуг унаслідок пандемії COVID-19. Саме тоді відбулося масштабне залучення капіталу у сферу мобільних платежів, необанкінгу та цифрових платформ кредитування. Однак у 2022-2023 роках спостерігалося певне уповільнення інвестиційної активності, що було зумовлено геополітичною нестабільністю і зниженням оцінок стартапів.

Попри це, починаючи з 2024 року, ринок поступово відновлюється, демонструючи ознаки стабілізації. Сучасна тенденція полягає у зміщенні акцентів від масового фінансування стартапів до підтримки більш зрілих, технологічно стійких компаній, які пропонують масштабовані рішення для банківського сектору, кібербезпеки та управління даними. Ця еволюція свідчить про те, що венчурний капітал у секторі фінансових технологій переходить від експериментального етапу до фази інституційного розвитку, коли головним критерієм успіху стає не швидке зростання, а здатність забезпечити довгострокову цінність.

Для оцінки результативності інвестиційної діяльності у фінтех-секторі доцільно вирахувати показник інвестиційного мультиплікатора виторгу, який відображає співвідношення між обсягом виручки та залученими інвестиціями. Чим нижчим є цей показник, тим вищою є віддача від кожного вкладеного долара, тобто ефективність функціонування галузі зростає.

Таблиця 2.1

Розрахунок інвестиційного мультиплікатора виторгу фінтех-галузі

Рік	**Інвестовано, млрд USD**	**Виторг, млрд USD**	**Мультиплікатор**
2019	339,9	106	3,21
2020	378,4	137	2,76
2021	749,6	156	4,81
2022	523,8	174	3,01
2023	352,8	208	1,7
2024	377	242	1,56

Джерело: складено автором за матеріалами [35; 41]

Розрахувавши мультиплікатор за період 2019-2024 рр., ми можемо бачити тенденцію до зниження: з 3,21 у 2019 році до 1,56 у 2024 році. Це свідчить, що при зростанні виручки галузі з 106 до 242 млрд доларів США обсяги інвестицій зросли менш пропорційно. Іншими словами, фінтех-компанії стали спроможні генерувати вищі доходи з меншими обсягами залученого капіталу, що підтверджує підвищення ефективності ринку та його перехід до зрілої фази.

У 2021 році, коли мультиплікатор тимчасово зріс до 4,8, має винятковий характер. Це пояснюється піковим обсягом капіталовкладень – близько 750 млрд доларів США – та надлишковою ліквідністю на ринках капіталу. Багато венчурних фондів тоді спрямовували ресурси у високоризиковані стартапи, що зумовило короткостроковий сплеск інвестиційної активності без негайного відображення у виручці. Вже у 2022-2024 роках ринок пройшов етап “охолодження”, коли обсяги фінансування стабілізувалися, а виручка продовжила зростати. Це засвідчило перехід фінтеху від фази інтенсивного залучення капіталу до фази оптимізації структури інвестицій і підвищення продуктивності кожного вкладеного долара [43].

Тенденція зниження мультиплікатора також свідчить про підвищення ролі внутрішніх факторів ефективності, таких як, наприклад, удосконаленні бізнес-моделей, покращенні клієнтського досвіду, гнучкості у реагуванні на зміни ринкової кон’юнктури тощо.

2.2. Порівняльна оцінка інноваційної динаміки фінтех-секторів у розвинених і країнах, що розвиваються

Глобальний фінтех-ринок демонструє виразну поляризацію між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Аналіз цієї динаміки вимагає розгляду трьох основних критеріїв оцінки: обсягу венчурних інвестицій на ранніх стадіях проєктів, кількості компаній, що працюють в цьому секторі, та ступінь освоєння фінтех-послуг населенням.

Перший критерій – венчурні інвестиції – показує найбільш контрастну картину. За першу половину 2024 року на США припало 7,3 млрд доларів США венчурного фінансування фінтех-стартапів, що становило близько 46% від усіх глобальних венчурних капіталовкладень у цей сегмент [37]. Великобританія займає другу позицію з показником у 2 млрд доларів США, оскільки Лондон тривалий час є одним з фінансових центрів світу. Країни, що розвиваються, на противагу розвиненим, отримують істотно менше інвестицій. Так Індія залучила 0,84 млрд доларів США, Китай – 0,59 млрд доларів США [51], а Нігерія, що є найбільш розвиненим ринком Африки – лише 0,2 млрд доларів США [27]. Ця диспропорція відображає не відсутність попиту, а недостатні можливості фінансування та більший ризик, що інвестори не хочуть брати через менш розвинені фінансові системи таких країн, менший захист прав інвесторів.

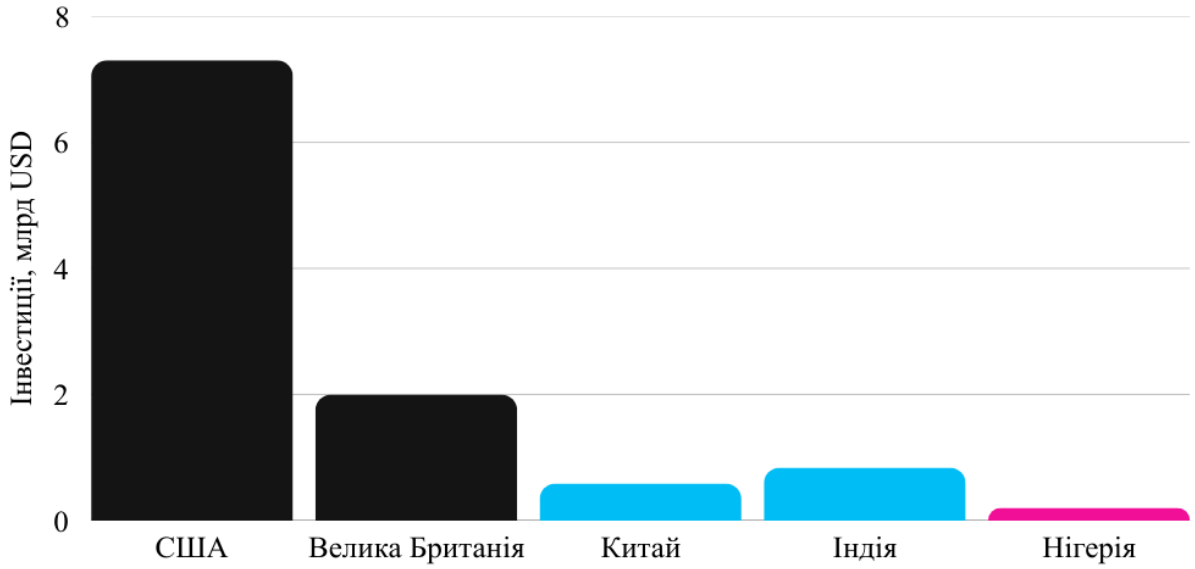

Рис. 2.4. Інвестиції у фінтех на ранніх стадіях у країнах світу, перша половина 2024.

Джерело: складено автором за матеріалами [27; 37]

Рис. 2.4 ілюструє контрастну природу венчурного фінансування фінтеху. Розвинені ринки США та Великобританії акумулюють близько 60% від

загальних інвестицій, тоді як Індія, Китай та Нігерія разом отримали приблизно 1,6 млрд доларів США.

Другий критерій – кількість фінтех-компаній – демонструє більш складну ситуацію. США мають найбільшу абсолютну кількість компаній – близько 12000. Індія посідає друге місце з приблизно 6600 компаніями, що можна пояснити нижчим порогом входу, великим розміром ринку потенційних користувачів та державною підтримкою інновацій. Британія з 2500 компаній демонструє концентровану екосистему високої якості, зосереджену в агломерації Лондона [22]. Китай з 3800 компаніями утримує регульований, але швидко зростаючий ринок. Нігерія, що має близько 350 компаній, перебуває в ранній фазі розвитку, але розширює свою базу.

Третій критерій – рівень проникнення фінтех-послуг – є ключовим показником того, наскільки населення використовує цифрові фінансові послуги у повсякденному житті. Китай та Індія мають показник у 87%. У цих країнах мобільні платежі стали стандартом для роздрібної торгівлі та повсякденних операцій. Велика Британія – 58%, що може бути наслідком високого рівня конкуренції серед необанків. Парадоксально, але у США, попри найбільший обсяг інвестицій, спостерігається нижчий рівень – 46%; більшість населення надає перевагу традиційним фінансовим інструментам. Нігерія поки що має рівень проникнення 38%, але темпи зростання є одними з найвищих у світі, з огляду на низький рівень банківської інфраструктури та високу популярність мобільних розрахунків.

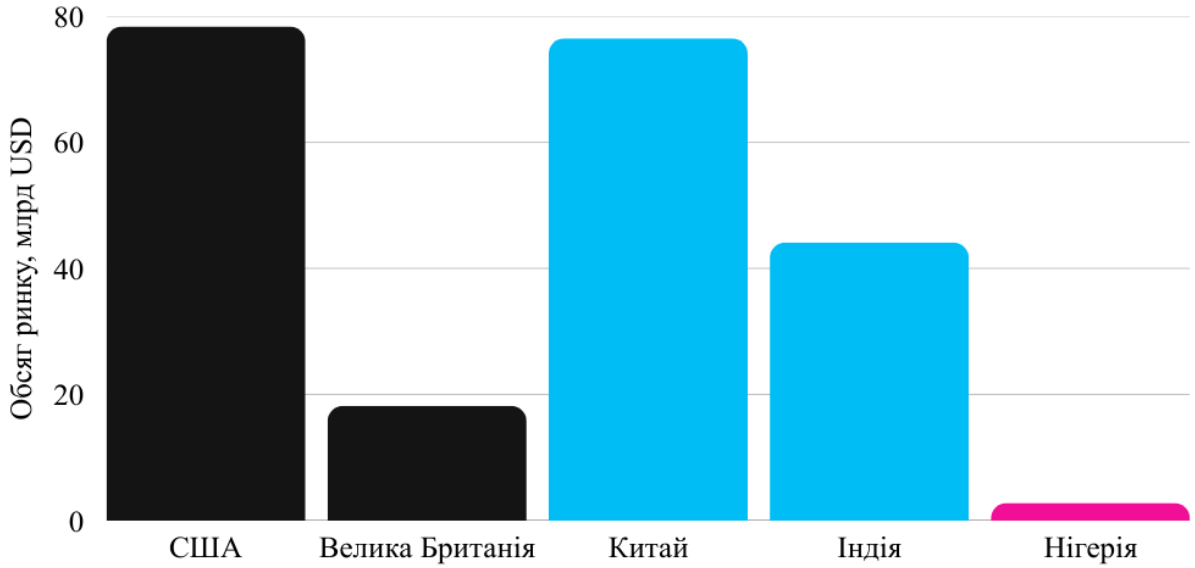

Рис. 2.5. Обсяги фінтех-ринків у країнах світу, перша половина 2024.

Джерело: складено автором за матеріалами [37]

Як ми можемо побачити на графіку, розмір ринку не завжди корелює з обсягом венчурних інвестицій. Китай при значно менших обсягах венчурних інвестицій досяг майже такого ж розміру ринку, як США. Однак варто зважати на те, що велика частина ініціатив у галузі фінансується КПК, а не приватними інвесторами та фондами.

Порівняльний аналіз демонструє, що розвинені економіки зберігають провідні позиції за обсягами інвестицій та розміром бізнес-екосистем, тоді як країни, що розвиваються, демонструють швидшу динаміку зростання та вищий потенціал масштабування. Однак для оцінки реальної інноваційної динаміки визначальними є фундаментальні фактори: якість людського капіталу та моделі цифрової трансформації. Ми вважаємо, що вони формують довгострокову траєкторію розвитку фінтеху та визначають можливості ринку для масштабування інновацій.

Роль людського капіталу у розвитку фінтех-екосистеми є ключовою, оскільки сектор базується на високотехнологічних компетенціях: програмуванні, аналізі даних, кібербезпеці, машинному навчанні тощо. На

даний момент між країнами аналізованої вибірки спостерігається чіткий розподіл за концентрацією розвитку ключових фахівців.

По-перше, США мають одну з найбільш розвинених у світі систем підготовки та залучення талантів у сфері фінансів та інженерії. Лідерська позиція зумовлена наявністю університетів найвищого класу, притоком мізків та стимулюванням до впровадження інновацій.

По-друге, Великобританія зосереджує свої ресурси у Лондонській агломерації, яка забезпечує стабільний приплив спеціалістів із аналізу великих даних та фінансів.

По-третє, Китай та Індія готують значно більше кадрів за STEM-спеціальностями, ніж країни Заходу, проте якість та гнучкість їх освітніх систем є більш неоднорідними. Китай робить ставку на масштабність, створюючи великі технологічні центри, а Індія – на масову підготовку IT-фахівців та аутсорсингову модель.

По-четверте, африканські країни, зокрема Нігерія, мають дефіцит висококваліфікованих кадрів. Незважаючи на швидке зростання кількості стартапів, доступ до якісної освіти та досвіду масштабування компаній залишається обмеженим.

У межах порівняльного аналізу також варто розглянути рівень регуляторної підтримки, оскільки він визначає швидкість входження на ринок, рівень конкуренції, стандарти безпеки та доступ стартапів до ринкових даних.

Політика ЄС базується на принципах конкуренції та відкритості. Найважливішим регуляторним актом є PSD2, який зобов’язує банки відкривати API для сторонніх провайдерів, стимулює відкритий банкінг та появу нових сервісів з управління рахунками, платежами, кредитуванням, а також суттєво підвищує безпекові стандарти. У результаті саме ЄС став найрозвиненішим регіоном щодо відкритого банкінгу, що пояснює високі рівні проникнення фінтеху у Великобританії та країнах Західної Європи [7].

США, на противагу ЄС, не мають єдиного регулюючого закону в цій сфері. Регулювання розподілене між федеральними та штатними органами, що створює гнучкі умови для експериментів. Така модель сприяє розвитку інновацій, але водночас уповільнює уніфікацію цифрових процесів та обмежує ефект відкритого банкінгу [15].

Китає має державну модель централізованого масштабування, де держава контролює платіжну інфраструктуру, а також інтегрує фінтех у державні програми цифровізації. Це забезпечує швидке впровадження та охоплення ринку, але створює залежність від державної політики [56].

Також варто звернути увагу на цифрову політику Індії – Digital India, яка є прикладом найуспішнішої державної стратегії з розвитку фінтеху у країнах, що розвиваються. Основні її інструменти: Aadhaar – національна цифрова ідентифікація, спрощена верифікація клієнтів, відкриті API для розробників. Саме завдяки цим механізмам Індія досягла найбільшого у світі відсотку поширення цифрових послуг серед населення [28].

Порівняльний аналіз інноваційної динаміки фінтех-секторів показав, що країни, що розвиваються, поступово скорочують розрив із розвиненими економіками за рівнем проникнення цифрових фінансових сервісів і темпами зростання ринків. Проте, попри високий потенціал масштабування, їхній розвиток стикається із системними викликами, які істотно стримують притік інвестицій і впровадження складних фінансово-технологічних рішень.

Найсуттєвішим викликом для фінтех-ринків країн, що розвиваються, залишається нестача венчурного капіталу. Раніше ми розглянули обсяги інвестицій у фінтех-стартапи на ранніх стадіях у різних країнах світу. На рисунку 2.3 продемонстровано розподіл глобальних фінтех-інвестиції за типом економік. У 2024 році частка розвинених економік сягнула 65%, тоді як великі ринки, що розвиваються, до яких ми відносимо раніше зазначені Китай та Індію, акумулювали близько 15%.

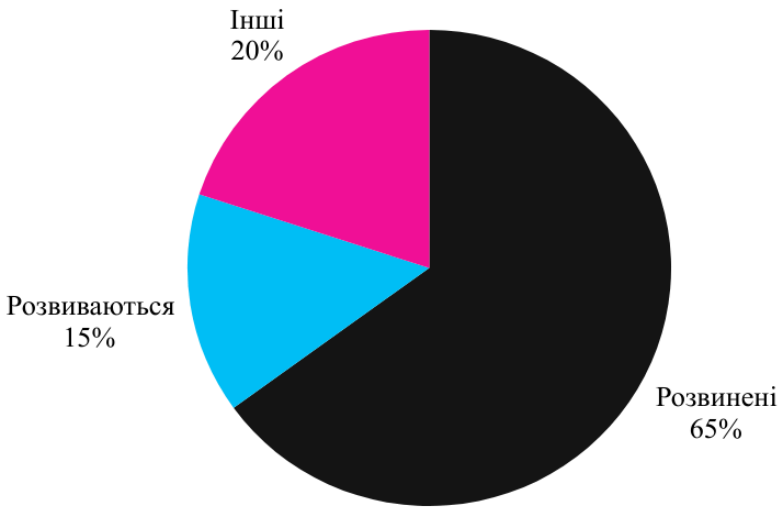

Рис. 2.6. Частка різних типів економік у глобальних фінтех-інвестиціях, 2024. Джерело: складено автором за матеріалами [53]

Причини такої диспропорції мають інституційний характер. Перш за все, в Індії венчурні фонди часто стикаються зі зміною правил доступу до ринку та обмеженнями щодо власності в сегментах платежів та кредитів. Комуністична Партія Китаю посилила контролю над фінтех-сектором у 2021-2023 роках, що вплинуло на зниження інтересу з боку іноземних інвесторів. Більше того, у країнах Африки та Південно-Східної Азії слабкість банківських установ, нестабільність валют та недостатній рівень фінансового нагляду створюють значні бар'єри для міжнародного капіталу.

У результаті інвестори спрямовують капітал лише на більші та стійкіші ринки, тоді як глобальний інвестиційний потік оминає менші держави. Це призводить до того, що середня інвестиція у стартап на початковій стадії у США становить близько 0,61 млн доларів США, тоді як в Індії – 0,13 млн, а в Нігерії – менше 0,05 млн [29; 42; 54].

Другим критичним викликом є обмежений доступ до технологій, необхідних для розробки сучасних фінтех-продуктів: штучного інтелекту, хмарних сервісів та інструментів кібербезпеки. Як у країнах Африки, так і частині Південної Азії середня швидкість мобільного інтернету в середньому

вдвічі нижча, ніж у США та ЄС, що обмежує використання складних мобільних фінансових сервісів.

Варто зауважити, що у багатьох країнах Африки цифрова ідентифікація залишається лише частковою, що ускладнює процедури верифікації клієнтів та підвищує ризики шахрайства. У цих умовах компанії змушені зосереджуватися на простіших продуктах, уникаючи складних продуктів, на яких зосереджуються лідери галузі.

Попри наявні структурні виклики, низка країн демонструє приклади проривного фінтех-розвитку, який дозволив не тільки компенсувати слабкість традиційної фінансової системи, але й створити інноваційні моделі, що вплинули на світову практику.

По-перше, Кенія стала глобальним символом фінтех-успіху після запуску M-Pesa у 2007 році. Після запуску рівень проникнення цифрових платежів перевищив 70%, що є одним із найвищих показників серед країн, що розвиваються. M-Pesa генерує більше 50% усіх транзакцій у фінансовій системі країни. Успіх ринку сприяв появі понад 250 фінтех-компаній, орієнтованих на мобільні платежі та мікрокредитування [54].

По-друге, В’єтнам демонструє один з найвищих темпів зростання фінтех-індустрії у Південно-Східній Азії. Головним факторами успіху є: високий рівень цифрової грамотності молоді та державні програми цифрової трансформації. З 2017 по 2024 роки кількість фінтех-компаній зросла майже у 4 рази. Хоча країна все ще відстає у залученні венчурного капіталу, її приклад демонструє, що комбінація приватних технологічних платформ і помірного державного регулювання може створити умови для стійкого зростання.

По-третє, Бразилія є одним із найуспішніших фінтех-регіонів Латинської Америки, який продемонстрував значне зростання завдяки платформі Ріх, що була запущена Центральним банком у 2020 році. Завдяки платформі рівень проникнення цифрових платежів зріс до 66% населення, а кількість транзакцій перевищила 3,6 млрд на місяць. Бразилія показала, що національна платіжна інфраструктура з відкритими API може радикально

знизити бар’єри входження та стимулювати конкуренцію між традиційними та цифровими банками, а також стартапами.

Згідно з нашим аналізом, країни, що розвиваються, мають одночасно високий потенціал розвитку та значні структурні виклики. Недостатній рівень інвестицій та обмежений доступ до технологій уповільнюють їх перехід до інноваційних фінансових моделей. Водночас, як показують приклади Кенії, В’єтнаму та Бразилії, поєднання відповідної державної політики, цифрової інфраструктури та ринкових стимулів може сприяти зростанню ринку фінансових технологій.

2.3. Перспективи інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора у світі

Для розгляду та аналізу перспектив фінансово-технологічного сектора, а також його інноваційно-інвестиційного розвитку, ми вирішили обрати п’ятирічний термін – до 2030 року включно. Такий проміжок часу дозволяє нам більш впевнено оперувати наявними на сьогоднішній день даними, аби розробити власні рекомендації.

Подальший розвиток фінтех-сектора визначатиметься поєднанням технологічної основи та змінами у фінансовій моделі світу. На відміну від попереднього етапу, коли ключовим драйвером виступала цифровізація базових фінансових послуг, у наступному десятилітті фінтех дедалі більше еволюціонуватиме у напрямі автоматизації прийняття рішень. Найбільш вагомими чинниками цього процесу стануть технології штучного інтелекту, аналітика великих даних, квантові обчислення, а також розвиток регуляторних технологій [17].

За оцінками галузевих аналітиків, до 2030 року частка фінансово-технологічних компаній, які використовують штучний інтелект (ШІ), як ядро бізнес-моделі, себто як основу для прийняття рішень, зросте з близько 35% у 2024 році до понад 75% [20].

Ми можемо виділити декілька напрямів розвитку штучного інтелекту, які стрімко розвиваються протягом останніх років, і очікується, що їхній вплив зросте в найближчому майбутньому. По-перше, алгоритмічне управління ризиками, яке дозволяє прогнозувати нестачу ліквідності у компаній та дефолти країн з більшою точністю. По-друге, динамічне ціноутворення фінансових продуктів, зокрема у страхуванні та мікрокредитуванні. По-третє, покращений кредитний скоринг, що використовує нефінансові параметри, наприклад, поведінкові шаблони, типові витрати та перекази.

За прогнозами, компанії, що інтегрують аналітику на основі ШІ та великих даних у процес прийняття інвестиційних рішень, можуть досягти зниження операційних витрат на 20-30% та підвищення рентабельності активів на 1,5-2%. Це створює додаткові стимули для венчурних інвесторів вкладати капітал саме у високотехнологічні розробки, на противагу класичним платіжним сервісам. Більше того, очікується, що до 2030 року фінтех-компанії, які не мають доступу до якісних даних, поступово будуть витіснені з ринку або поглинуті більшими гравцями [20].

Також варто зазначити квантові обчислення, які хоча перебувають на ранній стадії комерційного застосування, у перспективі до 2030 року вони можуть стати фактором конкурентної переваги. Найбільш перспективні напрями їхнього застосування пов’язані з оптимізацією інвестиційних портфелів та моделюванням складних фінансових моделей.

Зазначається, що до 2030 року провідні фінансові екосистеми, переважно у США, ЄС та Китаї, почнуть використовувати гібридні квантові моделі для управління ризиками великих фінансових портфелів. Навіть часткове впровадження таких технологій може знизити системні ризики на фінансових ринках та суттєво скоротити час ухвалення інвестиційних рішень [22].

Для фінтех-стартапів квантові технології, ймовірно, не стануть масовими у короткостроковій перспективі, але вони змінять бар’єр входу на ринок, ще більше посилюючи технологічну нерівність між глобальними лідерами та менш розвиненими екосистемами.

До 2030 року сукупні витрати фінансових установ на дотримання регуляторних вимог, за прогнозами, може перевищити 350 млрд доларів США на рік, що робить автоматизацію регуляторних процесів економічною необхідністю. У цьому контексті регуляторні технології з допоміжного інструменту перетворяться у ключовий сегмент фінтех-екосистеми. Очікується, що такі технології скоротять відповідні статті витрати на 30-50%, підвищуючи прозорість фінансових потоків [26].

Сукупний розвиток цих технологій підтверджує, що індустрія переходить у фазу, де ключовими факторами конкурентоспроможності є інноваційні технології та просунута аналітика. Технологічні покращення, у свою чергу, взаємопов'язані з капіталовкладеннями – зростання рівня одного стимулює зростання іншого, як ми довели раніше. Інвестиційний розвиток фінтех-сектора у середньостроковій перспективі визначається високим рівнем невизначеності, що зумовлено геополітичною нестабільністю, нерівномірністю технологічного розвитку між регіонами. У таких умовах доцільним є застосування сценарного підходу до прогнозування динаміки залучення капіталу у фінансові технології, що дозволяє оцінити можливі траєкторії розвитку ринку за різних комбінацій зовнішніх факторів.

Базовою точкою відліку для сценарного аналізу є обсяг глобальних інвестицій у фінтех-сектор у 2024 році, який, за даними KPMG, становив 377 млрд доларів США. Цей показник відображає фазу відновлення після різкого спаду венчурної активності у 2022-2023 роках і слугує відправною точкою для формування альтернативних сценаріїв розвитку до 2030 року [41].

Сценарний аналіз ґрунтується на припущенні, що динаміка інвестицій у фінтех є функцією сукупного впливу макроекономічних умов, фінансової стабільності, темпів технологічного прогресу та інституційної підтримки з боку міжнародних організацій. Ключовими змінними у межах аналізу виступають середньорічні темпи зростання інвестицій та інвестиційна активність інституційних гравців.

У межах дослідження розглянуто три сценарії: оптимістичний, помірний та песимістичний, кожен з яких відображає різний баланс ризиків і можливостей для глобального фінтех-ринку.

Оптимістичний сценарій передбачає відновлення високих темпів інвестиційної активності у фінтех-секторі на фоні стабілізації світової економіки, пом'якшення монетарної політики провідних центральних банків та зростання довіри інвесторів до технологічних активів. У цьому випадку середньорічний темп приросту інвестицій у фінтех може становити 10%, що відповідає динаміці докризового періоду.

За такого сценарію обсяг глобальних інвестицій у фінтех може зрости з 377 млрд доларів США у 2024 році до більш ніж 650 млрд доларів США у 2030 році. Основним драйвером зростання виступатимуть великі інституційні інвестори, включаючи суверенні фонди, та транснаціональні фінансові групи, які дедалі активніше інтегрують фінтех у власні екосистеми [35; 41].

Характерною рисою оптимістичного сценарію є підвищення ролі міжнародних інституцій у зниженні інвестиційних ризиків. Такі організації, як МВФ та G20 у цьому випадку виконуватимуть функцію координаційних центрів, сприяючи розвитку транскордонних фінансових інновацій та підтримці фінтех-проєктів у країнах, що розвиваються. Зокрема, МВФ може розширювати програми кредитування, що опосередковано підвищує інвестиційну привабливість фінтех-екосистем у відповідних регіонах.

Помірний сценарій вважається найбільш імовірним з огляду на поточну макроекономічну ситуацію. Він передбачає збереження стабільного зростання інвестицій у фінтех за умови концентрації капіталу у зрілих сегментах ринку. У межах цього сценарію середньорічний темп приросту інвестицій оцінюється на рівні 6%.

За помірного сценарію обсяг глобальних інвестицій у фінтех може досягти 530 млрд доларів США до 2030 року. Інвестиційні потоки концентруватимуться переважно у напрямах регуляторних технологій, тоді як фінансування стартапів залишиться обмеженим [35; 41].

Роль міжнародних інституцій у цьому сценарії полягає не стільки у прямому стимулюванні інвестицій, скільки у формуванні передбачуваного інституційного середовища – розробці стандартів цифрового фінансового регулювання, координації політик щодо цифрових валют [46; 47].

Песимістичний сценарій базується на припущенні посилення світових економічних проблем, тривалої жорсткої монетарної політики та зростання геополітичної напруженості. У таких умовах фінтех розглядається інвесторами як ризиковий актив, що призведе до зниження венчурної активності та відтоку капіталу у більш консервативні інструменти.

За цього сценарію середньорічний темп зростання інвестицій у галузь ми оцінюємо в 2%. У результаті до 2030 року обсяг глобальних інвестицій у фінтех може несуттєво збільшившись, у найгірших випадках – впасти.

Роль міжнародних інституцій у песимістичному сценарії обмежується кризовим реагуванням, тоді як довгострокові інноваційні ініціативи відходять на другий план. У такому середовищі фінтех-інновації концентруються у вузькому колі країн з високим рівнем внутрішньої капіталізації, що поглиблює глобальну асиметрію розвитку [48].

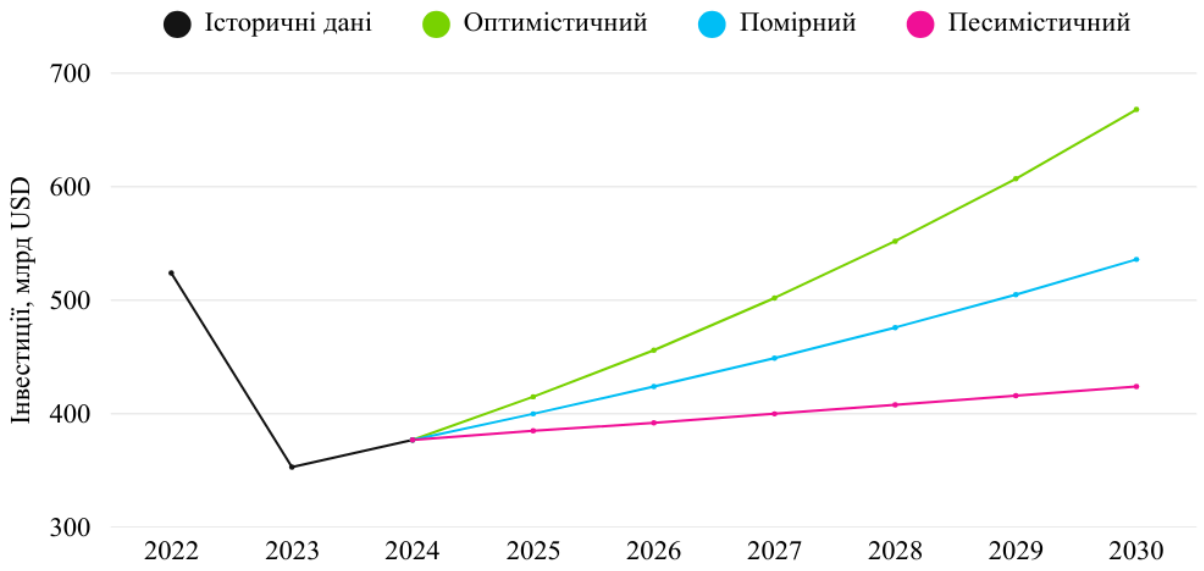

Рис. 2.7. Сценарії динаміки залучення інвестицій у фінансово-технологічному секторі, 2024-2030.

Джерело: складено автором за матеріалами [31; 35]

Сценарний аналіз залучення інвестицій у фінтех-сектор до 2030 року свідчить про те, що майбутня динаміка галузі визначатиметься не лише технологічним потенціалом, але й здатністю глобальних та національних інституцій забезпечити стабільне, ба навіть передбачуване, середовище для інновацій. У цьому контексті міжнародні організації відіграють системотворчу роль, впливаючи на структуру інвестиційних потоків та зменшуючи нерівність між регіонами, що створює передумови для сталого розвитку фінтеху у світі в цілому.

Перспективи інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора, як окреслено у попередніх частинах нашого дослідження, свідчать, що подальша еволюція галузі визначатиметься не лише темпами розвитку технологій, а насамперед якістю взаємодії між інвесторами, компаніями та державними інституціями. В умовах зростання складності фінансових технологій, посилення вимог регуляторних органів ефективна стратегія стимулювання фінтех-розвитку має спиратися на підхід, що враховує рівень економічного розвитку країни, стійкість її фінансової системи та ступінь залученості громадян у цифрове середовище.

Ключовим викликом для індивідуальних інвесторів та венчурних фондів у середньостроковій перспективі залишається необхідність адаптації інвестиційних стратегій до нової структури ризиків у фінтех-секторі. З огляду на результати сценарного аналізу, найбільш стійкими виявляються моделі вкладень, орієнтовані не на експоненційне зростання користувацької бази, а на довгострокову операційну ефективність, масштабованість бізнес-моделей та відповідність регуляторним вимогам. У цьому контексті доцільним є поступовий перехід від масового фінансування ідей – що є популярним підходом зокрема у Кремнієвій долині – до точкової підтримки компаній, які здатні інтегрувати наявні фінансово-технологічні рішення у традиційну фінансову інфраструктуру.

Для фінтех-компаній стратегічним пріоритетом ми вбачаємо не лише створення інноваційних технологій, а й здатність працювати у

багаторівневому регуляторному середовищі. Практика провідних ринків демонструє, що компанії, які з ранніх етапів розвитку ставлять у пріоритет кібербезпеку та захист даних, отримують конкурентні переваги у доступі до інституційного капіталу або державної підтримки. Таким чином, баланс між інноваційністю та регуляторною відповідністю перетворюється на фактор довгострокової інвестиційної привабливості.

Для розвинених економік, зокрема США та Великобританії, основним завданням державної політики у сфері фінтеху є підтримка високих темпів інновацій, не створюючи надмірних регуляторних бар'єрів. Ми переконані, що в цих країнах фінтех-сектор вже досяг стадії інституційної зрілості, що в свою чергу зумовлює необхідність переходу від стимулювання кількісного зростання до підвищення якості інновацій.

У Сполучених Штатах Америки доцільним є подальший розвиток узгодження дій між федеральними та штатними регуляторами з метою зниження неоднорідності регуляторного поля. Такий підхід дозволяє забезпечити належний рівень захисту споживачів фінансових продуктів або послуг. Важливим елементом балансу між інноваціями та регуляцією є підтримка експериментальних фінансових продуктів у межах чітко визначених правових рамок, що знижує ризики без стримування технологічного розвитку.

Для Великобританії, як однієї з провідних "колисок" фінансово-технологічних компаній Європи, пріоритетом залишатиметься збереження регуляторної передбачуваності в умовах трансформації після Брекзиту. Високі принципи регулювання дозволять підтримувати високий рівень інноваційності, водночас мінімізуючи ризики фінансової нестабільності. У цьому контексті важливу роль відіграє фокус на рішення, пов'язаних з регуляторними технологіями, які допоможуть бізнесам знизити вартість дотримання відповідних вимог.

Для країн, що розвиваються, зокрема Китаю, Індії та Нігерії, стратегія стимулювання фінтех-сектора має іншу природу і значною мірою пов'язана з

питаннями інфраструктурного розвитку. У цих економіках фінтех часто виконує функцію заміщення традиційних фінансових інститутів, що зумовлює підвищену соціально-економічну значущість галузі.

Китайський досвід, який ми розглядали раніше в цьому дослідженні, демонструє ефективність моделі, за якої держава виступає активним координатором розвитку фінтех-екосистеми. Для країн з подібною ринковою структурою доцільним є поєднання жорстких вимог до системно важливих фінтех-платформ із підтримкою інновацій у сегментах, що сприяють підвищенню ефективності фінансових послуг. Такий підхід дозволяє уникнути надмірної концентрації ринку та зберегти контроль над фінансовою стабільністю, водночас не зашкодивши підприємницькій ініціативі.

В Індії ключовим напрямом державної політики залишається підтримка цифрової платіжної інфраструктури як основи для масштабування. Подальший розвиток цієї моделі потребує зміщення акценту від кількісного розширення користувацької бази до підвищення якості фінансових послуг, зокрема у сферах кредитування малого бізнесу. Покращення регуляторного середовища буде досягнуто шляхом поетапного посилення вимог до компаній, відповідно їхнього зростання.

Для Нігерії та інших африканських країн першочерговим завданням ми вбачаємо формування базових інституційних умов, які уможливлять розвиток фінтех-сектора. Це включає підвищення прозорості регулювання, розвиток держпрограм та зміцнення кібербезпеки. У таких умовах надмірне регуляторне навантаження може мати стримувальний ефект, тому оптимальним є гнучкий підхід, орієнтований на стимулювання інновацій при поступовому підвищенні стандартів захисту клієнтських даних.

Аналіз глобальних практик свідчить про те, що ефективний розвиток фінтех-сектора можливий лише за умови інтеграції інновацій у регуляторне середовище, а не їх протиставлення. Регуляція, побудована на принципах адаптивності та технологічної нейтральності, створює умови для підвищення рівня інновацій та зростання інвестиційної привабливості країни.

У цьому контексті особливої актуальності набуває підхід, за якого держава, інвестори та компанії розглядають регуляцію не як зовнішнє обмеження, а як інструмент підвищення довіри до ринку фінансових технологій. Саме довіра, підкріплена інституційною стабільністю та прозорими правилами, на наше переконання, виступає ключовим чинником залучення довгострокового капіталу та забезпечення сталого розвитку галузі.

Сформульовані рекомендації та практичні поради свідчать про те, що майбутнє фінтех-сектора визначатиметься здатністю всіх залучених сторін адаптуватися до нового етапу розвитку галузі, у якій інновації, інвестиції та регуляція взаємодіють у межах єдиної системи. Комплексний підхід до стимулювання фінтех-розвитку, що враховує рівень економічного розвитку країни та рівень розвитку її фінансової інфраструктури, створює передумови для формування збалансованої глобальної фінтех-екосистеми, орієнтованої на довгострокову фінансову стабільність та тривале процвітання.

Висновки до другого розділу

У другій частині дослідження було здійснено комплексний аналіз поточного стану, глобальних тенденцій та перспектив інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора, акцентуючи на порівнянні розвинених економік і країн, що розвиваються. Отримані результати дозволили не лише кількісно оцінити масштаби та динаміку розвитку галузі, а й виявити ключові структурні відмінності, фактори впливу та обмеження, які визначають траєкторії розвитку фінтеху в різних регіонах світу.

По-перше, аналіз тенденцій розвитку ринку фінтех та його інвестиційної привабливості показав, що протягом останніх десяти років сектор фінтех демонстрував стабільне зростання як за обсягом залучених інвестицій, так і за доходами підприємств у секторі. Аналіз динаміки глобальних інвестицій та доходів фінансових технологічних компаній підтвердив, що між капіталовкладеннями та фінансовими результатами сектора існує тісний

зв’язок. Водночас розрахунок інвестиційного мультиплікатора доходів показав тенденцію до зниження в середньостроковій перспективі, що свідчить про підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів та поступовий перехід сектору до більш зрілої та інституційно стабільної фази свого розвитку. Незвичайне зростання мультиплікатора в 2021 році було зумовлено особливостями постпандемічного інвестиційного циклу та надмірною концентрацією капіталу в певних ринкових сегментах.

По-друге, ми провели порівняльну оцінку секторів фінансових технологій у розвинених та країнах, що розвиваються, і довели, що рівень інвестиційної діяльності, масштаби підприємницьких екосистем та фактичне поширення фінансових технологій є явно нерівномірними. Аналіз, який базувався на таких ключових критеріях, як обсяг інвестицій венчурного капіталу, кількість підприємств, що працюють у секторі, та рівень використання цих послуг населенням, показав, що США та країни ЄС продовжують утримувати лідерські позиції за рівнем концентрації капіталу та інституційної зрілості ринку. Водночас Китай та Індія, де обсяг венчурного капіталу є значно меншим, досягли порівнянних або навіть кращих показників за обсягом ринку та відсотку поширення фінтех-послуг, завдячуючи державній підтримці та масовій цифровізації населення.

По-третє, аналіз інноваційної динаміки та факторів впливу засвідчив визначальну роль людського капіталу, цифрової інфраструктури та якості регуляторного середовища у формуванні конкурентоспроможності фінтех-екосистем. Було встановлено, що розвинені країни отримують переваги за рахунок високого рівня підготовки та подальшого утримання кваліфікованих кадрів, розвинених фінансових ринків і передбачуваних регуляторних рамок. Натомість країни, що розвиваються, демонструють вищі темпи інноваційного зростання завдяки масштабам попиту на внутрішніх ринках. Порівняння політик, зокрема європейського підходу регулювання та індійської моделі цифрової інфраструктури, підтвердило, що універсальних

рішень для стимулювання фінтех-розвитку не існує, а ефективність політики визначається її відповідністю національним економічним умовам.

По-четверте, дослідження викликів, що стоять перед країнами, що розвиваються, показало, що основними стримувальними чинниками залишаються обмежений доступ до інвестиційного капіталу, недостатня технологічна інфраструктура та низькі стандарти кібербезпеки. Утім, аналіз успішних прикладів Кенії, В'єтнаму та Бразилії показав, що навіть за наявності структурних обмежень фінансові технології можуть бути потужним інструментом для початку економічної модернізації. У цих країнах фінансово-технологічні рішення компенсують слабкості традиційних установ і створюють умови для сталого зростання фінансових послуг.

По-п'яте, у межах аналізу перспектив інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-сектора ми обґрунтували, що подальша еволюція галузі визначатиметься посиленим використання штучного інтелекту, великих даних та впровадженню регуляторних технологій. Сценарний аналіз залучення інвестицій у сектор продемонстрував високу його вразливість до макроекономічних умов і політик, що провадять найбільші країни та провідні міжнародні організації. Водночас ми довели, що навіть за помірного сценарію фінансові технології зберігають потенціал довгострокового зростання за умови збереження довіри інвесторів та інституційної стабільності.

Підсумовуючи, висновки аналітичної частини дослідження показують, що сектор фінтех розвивається як складна глобальна система, що поєднує різні інноваційно-інвестиції моделі. Розвинені країни забезпечують стабільність та інституційну глибину ринку фінансових технологій, тоді як країни, що розвиваються, є основними рушіями зростання та масштабування. Ця синергія є основою для створення стійкої глобальної фінансової екосистеми, яка надає пріоритет рішенням у сфері фінансових технологій у сучасній світовій економіці.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи бакалавра було досліджено інноваційно-інвестиційний розвиток фінтех-сектора в різних країнах світу. Під час реалізації мети та завдань дослідження нам вдалося сформувати цілісне бачення ролі фінансових технологій в трансформації фінансових ринків, виявити ключові тенденції його розвитку та обґрунтувати практичні підходи до підвищення ефективності цієї галузі в довгостроковій перспективі.

По-перше, у ході дослідження було вивчено сутність, структуру та особливості функціонування фінтех-сектора у сучасній світовій економіці. Встановлено, що фінтех є результатом поєднання фінансових послуг і цифрових технологій, який еволюційно сформувався як окремий сектор економіки зі складною внутрішньою структурою. Його ключовими складовими є компанії, що надають послуги в сферах цифрового банкінгу, платіжних сервісів, інвестиційних площадок, страхових технологій, управління активами тощо. Доведено, що фінтех не витісняє традиційні фінансові інституції, а трансформує їхню діяльність через впровадження більш “проривних” рішень, формуючи гібридні фінансові екосистеми. Особливістю функціонування фінтех-сектора є його висока адаптивність до змін попиту, орієнтація на клієнта та здатність швидко масштабувати бізнес-моделі в глобальному середовищі.

По-друге, ми дослідили теоретичні підходи та моделі інноваційно-інвестиційного розвитку фінтех-галузі. Узагальнивши концепцію М. Портера та теорію дифузії інновацій, ми обґрунтували, що розвиток фінтех-сектору базується на взаємодії інноваційних технологічних рішень, інвестиційного капіталу та середовища, яке стимулює конкуренцію та розвиток галузі. Більше того, ми довели, що інноваційно-інвестиційний розвиток фінтеху має нелінійний характер і залежить від регуляторних умов, доступу до капіталу та рівня поширення цифрових послуг у країні.

По-третє, під час дослідження було проаналізовано світові тенденції розвитку ринку фінансових технологій та здійснено оцінку його інвестиційної привабливості. Аналіз динаміки глобальних доходів і венчурних інвестицій показав стійке зростання сектора у довгостроковій перспективі, незважаючи на економічні цикли, які неминуче супроводжуються коливаннями інвестиційної активності. Розрахунок інвестиційного мультиплікатора виручки дозволив зробити висновок про підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів та поступовий перехід компанії у галузі від експериментальної фази до етапу сталого розвитку. Ми встановили, що інвестиційна привабливість фінтеху зумовлена не лише високими темпами зростання, а й здатністю створювати довгострокову економічну цінність завдяки цифровим технологіям.

По-четверте, здійснивши порівняльну оцінку інноваційної динаміки фінтех-секторів у розвинених країнах і країнах, що розвиваються, ми виявили наявність суттєвих відмінностей між цими групами країн за обсягами інвестицій, структурою ринку та рівнем проникнення фінтех-послуг у життя громадян. Розвинені економіки, такі як США та країни Європи, зберігають лідерство за концентрацією венчурного капіталу та зрілістю фінансових ринків, їхнім регулюванням та безпекою. Водночас країни, що розвиваються, такі як Китай, Індія та деякі з країн Африки, демонструють вищі темпи зростання та значний потенціал масштабування фінтех-рішень завдяки масовій цифровізації населення. Аналіз успішних прикладів довів, що фінансові технології у цих країнах відіграють ключову роль у стимуляції економіки та підвищенні добробуту населення цих країн.

По-п’яте, під час дослідження ми визначили перспективи глобального інноваційно-інвестиційного розвитку сектору фінансових технологій. Було обґрунтовано, що до 2030 року розвиток галузі відбуватиметься під впливом активного впровадження штучного інтелекту, аналітики великих даних, поширенням регуляторних технологій. Сценарний аналіз залучення інвестицій показав, що навіть за помірного сценарію фінтех зберігає

потенціал стійкого зростання, тоді як оптимістичний сценарій передбачає прискорене масштабування галузі, яке ми вбачаємо можливим перш за все за умови сприятливого макроекономічного середовища та підтримки з боку впливових міжнародних організацій. Водночас песимістичний сценарій підкреслює вразливість цього ринку до економічних криз, стагнацій та регуляторної складності.

По-шосте, на основі проведеного аналізу ми сформулювали практичні рекомендації щодо підвищення ефективності розвитку фінтех-галузі. Для урядів розвинених країн було запропоновано зосередитися на вдосконаленні чинних регуляторних механізмів та стимулюванні інновацій через підтримку НДДКР. Для країн, що розвиваються, ключовими напрямами визначено поліпшення інвестиційної привабливості, розвиток цифрової інфраструктури та посилення основ захисту даних користувачів. Інвесторам рекомендовано орієнтуватися на довгострокові стратегії та підтримку технологічно стійких бізнес-моделей, тоді як фінтех-компанії ми вважаємо першочерговим фокус на бліц-масшабування, кібербезпеці та відповідності регуляторним вимогам. Підбиваючи підсумки, ми можемо зазначити, що збалансований підхід між технологічними інноваціями та регуляцією є необхідною умовою сталого розвитку та процвітання сектору фінансових технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баула О. В., Лютак О. М. Цифрова трансформація фінансового сектору світової економіки: тенденції та ризики. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Вип 18. Т.1, 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/361666857_CIFROVA_TRANSFORMACIA_FINANSOVOGO_SEKTORU_SVITOVOI_EKONOMIKI_TENDENCII_TA_RIZIKI.
2. Білошапка В. С. Нові банківські продукти на основі цифрових технологій. – Київ, 2020. – С. 171–173.
3. Данилишин В., Синиця С. Діджиталізація на ринку фінансових послуг: сутність та значення для економіки України в умовах сьогодення. – Трансформаційна економіка, 2023. – № 3(03). – С. 16–20. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-3-3.
4. Краснова І. В., Шевалдіна В. Г. Екосистема цифровізації банків. – Київ, 2020. – С. 34–37.
5. Краснова І. В., Щеглюк М. С., Тур Г. О. Fintech та цифрові трансформації на фінансовому ринку. – Ефективна економіка, 2023. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1424.
6. Міщенко В. І. Стратегічне управління процесами цифрової трансформації економіки. Економіка України, 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1134.
7. Міщенко В. І. Цифровізація регулювання та нагляду за діяльністю фінансових установ. Економіка України, 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1134.

8. Семеног А. Ю. Цифрові фінансові послуги як основний продукт діяльності фінтех-компаній. – Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка, 2021. – № 4. – С. 142–152.
9. Ткаченко О. Вплив цифровізації на трансформацію банківського сектору. Вісник Економіки, 2025. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1699.
10. Цалан М. І. Цифрова трансформація як інструмент подолання фінансових криз. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Випуск 93. 2025. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bses.in.ua/journals/2025/93_2025/21.pdf.
11. Шушкова Ю., Козік М. Цифрова трансформація менеджменту у фінтех-компаніях. Фінансовий простір, 2025. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://fp.lnu.edu.ua/index.php/fp/article/view/1010.
12. Acemoglu D. The Solow Growth Model. – Introduction to Modern Economic Growth. 2009. P. 26–76.
13. Arner D.W., Barberis J., Buckley R.P. The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm? – University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper. 2015. No. 2015/047.
14. Blakstad S., Allen R. FinTech Revolution: Universal Inclusion in the New Financial Ecosystem. 2018.
15. Diamandis P., Kotler S. The Future Is Faster Than You Think. 2020.
16. Gomber P., Koch J.A., Siering M. Digital Finance and FinTech: Current Research and Future Research Directions. – Journal of Business Economics. 2017. Vol. 87. P. 537–580.
17. Philippon T. The FinTech Opportunity. – National Bureau of Economic Research Working Paper. 2016. No. 22476.
18. Rogers Everett M. Diffusion of Innovations. – Free Press of Glencoe. 1962. 367 P.
19. Romer Paul M. The Origins of Endogenous Growth. – Journal of Economic Perspectives. 1994. Vol. 8. №1. P. 3–22.

20. Artificial intelligence for financial inclusion and sustainable development: a systematic literature review. Discover Artificial Intelligence. 2025. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://link.springer.com/article/10.1007/s44163-025-00668-0.
21. Benchmark International. Global Fintech Industry Report. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.benchmarkintl.com/insights/global-fintech-industry-report/.
22. Business.gov.uk. Fintech. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.business.gov.uk/invest-in-uk/investment/sectors/fintech/.
23. CB Insights. Fintech 100 2025. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.cbinsights.com/research/report/top-fintech-startups-2025/.
24. CB Insights. State of Fintech Q2’25 Report. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.cbinsights.com/research/report/state-of-fintech-q225-report/.
25. CB Insights. State of Fintech Q3’25 Report. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.cbinsights.com/research/report/fintech-trends-q3-2025/.
26. CB Insights. State of Insurtech 2023 Report. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.cbinsights.com/research/report/insurtech-trends-2023/.
27. Chambers and partners. FinTech 2025 – Nigeria. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://practiceguides.chambers.com/practice-guides/fintech-2025/nigeria/trends-and-developments/O20012.
28. Deloitte. FinTech in India. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.deloitte.com/in/en/Industries/financial-services/solutions/fintech-in-india.html.
29. EY. Jan Bellens. Five ways to commit to customer centricity in banking transformation. 2023. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://www.ey.com/en_ua/insights/banking-capital-markets/customer-centricity-in-banking-transformation

30. FinTech: a literature review of emerging financial technologies and applications. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://link.springer.com/article/10.1186/s40854-024-00668-6.
31. Fintech Futures. Fintech Market Size Projected To Grow To $882 Billion By 2030 as Advanced Technologies & Services Expand. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.fintechfutures.com/press-releases/fintech-market-size-projected-to-grow-to-882-billion-by-2030-as-advanced-technologies-services-expand.
32. Fortune Business Insights. FinTech Market Size, Share & Industry Analysis. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.fortunebusinessinsights.com/fintech-market-108641.
33. Fortunesoft. Open Banking API. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.fortunesoftit.com/everything-you-need-to-know-about-open-banking-api/.
34. Gartner. Hype Cycle for Emerging Technologies 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.gartner.com/en/articles/what-s-new-in-the-2022-gartner-hype-cycle-for-emerging-technologies.
35. IMARC. Fintech Market Size, Share, Trends and Forecast by Deployment Mode, Technology, Application, End User, and Region, 2025-2033. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.imarcgroup.com/fintech-market.
36. IMF FinTech Notes. International Monetary Fund, 2025. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.imf.org/en/publications/fintech-notes.
37. Innovative Finance. H1 2024 FinTech Investment Landscape. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://www.innovatefinance.com/capital-and-investment/h1-2024-fintech-investment-landscape/.

38. Juniper Research: Over Half of Global Population to Use Digital Banking in 2026. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.businesswire.com/news/home/20210718005001/en/Juniper-Research-Over-Half-of-Global-Population-to-Use-Digital-Banking-in-2026-Driven-by-Banking-Digital-Transformation.
39. Khon S., Nizam A., Tan D., Taraporevala Z. Best of Both Worlds: Balancing Digital and Physical Channels in Retail Banking. McKinsey, 2022. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://shorturl.at/WU1vD.
40. KPMG. Global Fintech Report 2023. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kpmg.com/global/en/issues-and-insights/2023/fintech-report.html.
41. KPMG. Global venture financing report. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://fintechnews.ch/wp-content/uploads/2025/04/Global-venture-financial-2019-Q1-2025-Source-State-of-Fintech-Q1-2025-CB-Insights-Apr-2025.png.
42. KPMG. India's fintech evolution. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kpmg.com/in/en/insights/2025/10/indias-fintech-evolution-from-growth-to-resilience.html.
43. KPMG. Pulse of Fintech H1'2025. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://kpmg.com/xx/en/what-we-do/industries/financial-services/pulse-of-fintech.html.
44. McKinsey & Co. Fintechs: A new paradigm of growth. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/fintechs-a-new-paradigm-of-growth.

45. Merchant Savvy. Global Fintech Statistics & Charts 2025. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.merchantsavvy.co.uk/fintech-statistics/.
46. OECD. Competition, Fintechs and Open Banking. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.oecd.org/en/publications/competition-fintechs-and-open-banking_de9fe6b4-en.html.
47. OECD. Digital finance. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.oecd.org/en/topics/digital-finance.html.
48. OECD. Digitalisation of financial services, access to finance and aggregate economic performance. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.oecd.org/en/publications/digitalisation-of-financial-services-access-to-finance-and-aggregate-economic-performance_10c7e583-en.html.
49. Porter Diamond Model: What It Is and How It Works. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.investopedia.com/terms/p/porter-diamond.asp.
50. PwC Global FinTech Survey 2023: Redefining Financial Services [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pwc.com/gx/en/industries/financial-services/fintech-survey.html.
51. Statista. Fintech in China - statistics & facts. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.statista.com/topics/6893/fintech-in-china/?srsltid=AfmBOoprljulbQkm5rCQUd471owTF7phmM8tXAKSgdfO876NQGIw3R52.
52. Statista. Number of leading fintech enterprises in China in 2023, by area of expertise. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.statista.com/statistics/1261376/china-sector-distribution-of-leading-fintech-enterprises/.
53. Statista. Value of global venture capital investment in fintech companies from 2015 to 2024. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://www.statista.com/statistics/412642/value-of-global-vc-investment-in-fintech/.

54. Technology and Financial Innovation in Emerging Markets: Impacts on Value Creation. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-93526-8_15?fromPaywallRec=false.
55. Top 5 Most Funded Fintechs in China in 2025. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://fintechnews.hk/top-5-most-funded-fintechs-in-china/.
56. World Bank. Global Findex Database 2021: Financial Inclusion, Digital Payments, and Resilience in the Age of COVID-19. – Washington, DC: World Bank, 2022.

ДОДАТКИ

Додаток А

Динаміка сукупного венчурного фінансування фінтех-компаній у світі, 2019-Q1 2025 рр.

Рік	Квартал	Інвестовано венчурного капіталу, млрд USD
2019	I	81,8
	II	75,1
	III	87,5
	IV	95,2
2020	I	77,4
	II	78,7
	III	104,5
	IV	117,8
2021	I	164,9
	II	175,5
	III	197,8
	IV	211,4
2022	I	179
	II	145,6
	III	106,1
	IV	91,3
2023	I	100,4
	II	85,6
	III	84,9
	IV	81,9

Продовження додатку А

Рік	Квартал	Інвестовано венчурного капіталу, млрд USD
2024	I	82,3
	II	91,7
	III	84,3
	IV	118,7
2025	I	126,3

Джерело: розроблено на основі [41]

Додаток Б

Кількість венчурних угод у світі для фінтех-компаній, 2019-Q1 2025 рр.

Рік	Квартал	Кількість венчурних угод
2019	I	10690
	II	9489
	III	9650
	IV	9987
2020	I	10845
	II	9157
	III	9910
	IV	10798
2021	I	14356
	II	12890
	III	13214
	IV	14835

Продовження додатку Б

Рік	**Квартал**	**Кількість венчурних угод**
2022	I	16455
	II	12654
	III	11870
	IV	11459
2023	I	12189
	II	10108
	III	9380
	IV	9755
2024	I	11111
	II	9906
	III	9320
	IV	9016
2025	I	7590

Джерело: розроблено на основі [41]